

◆ JAVNOFINANČNI PRIMANJKLJAJ
IN DOLG V KRIZI

Jože Mencinger

◆ GOSPODARSTVO SPET POGANJA
TUJE POVPRASEVANJE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

◆ STAREJŠI IN NJIHOVA VLOGA
NA TRGU DELA

Magda Župančič

◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

427

Ljubljana, avgust 2010

UREDNIŠKI ODBOR:

Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;

Jani Bekó, Univerza v Mariboru, Maribor;

Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;

Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;

France Križanič, Ministrstvo za finance, Ljubljana;

Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;

Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;

Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2010 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,

Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;

Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 600 izvodih.

Oblikovanje in priprava za tisk, Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

JAVNOFINANČNI PRIMANJKLJAJ IN DOLG V KRIZI 6

Jože Mencinger

GOSPODARSTVO SPET POGANJA TUJE POVPRASEVANJE 11

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Popravljanje dinamike končnega trošenje se zaustavlja 14
2. Ugodni trendi v blagovni menjavi 17
3. Optimizmu počasi zmanjkuje sape 18
4. Industrijska produkcija za malenkost višja 19
5. Storitvene dejavnosti pešajo, navzgor le tuje turistično povpraševanje 20
6. Stanje na trgu dela se (zaenkrat) ne slabša 20
7. Vse večja razlika med osnovno in merjeno inflacijo 21
8. Rast plač ne pospešuje več 23
9. Zastoj v dinamiki javnofinančnih prihodkov le posledica premika v timingu vplačil
dohodnine 24
10. Denarna napojenost se še naprej izboljšuje 24
11. Plačilnobilančni primanjkljaj po šestih mesecih ostaja manjši od primerljivega lani 26

STAREJŠI IN NJIHOVA VLOGA NA TRGU DELA 28

mag. Magda ZUPANČIČ

1. Uvod 28
2. Zakaj ohraniti starejšo populacijo na trgu dela 30
3. Tuje prakse aktivnega staranja v Evropi 32
4. Slovenija in staranje prebivalstva 33
5. Ukrepi MDDSZ za višanje zaposlenosti in daljšo delovno aktivnost starejših 35
6. Zaključek 37
- Literatura in viri 38

STATISTIČNA PRILOGA 39

JAVNOFINANČNI PRIMANJKLJAJ IN DOLG V KRIZI

Jože Mencinger

6

Na račun gospodarske politike zdajšnje vlade je največkrat slišati obtožbe o prevelikem proračunskem primanjkljaju in povečevanju javnega dolga. Običajno jih spremljajo še hvalnice visoki gospodarski rasti in proračunskemu »presežku« v razdobju prejšnje vlade, pri čemer pa se povsem spregledujejo makro gospodarska neravnotežja, ki so nastala v istem razdobju¹. Pravzaprav precej podobno ravna Evropska komisija, ki zdajšnjo krizo še zdaj obravnava, kot da bi šlo za nepredvidljiv potres, dejansko pa je zanjo sokriva².

Razprav o tem, kdaj, kako in zakaj je Slovenija zašla v krizo, in o tem, kako iz nje, ne manjka (glej na primer Štiblar, 2008; Bole, 2009, 2010; Mencinger, 2010). Izogniti se ji zaradi vpetosti v EU in v svetovno gospodarstvo ni mogla, zapuščina »hazarderskega« razdobja (2005-2008) pa je močno zmanjšala možnosti za omilitev njenih socialnih posledic³. Tu nas zanimajo le morebitne razlike med makro fiskalnimi učinki krize v Sloveniji in drugih članicah EU, ki naj bi razkrile napake fiskalne politike; ustrezni podatki so zbrani v Tabeli 1.

1 Ob tem pa je najbrž korektno dodati, da bi tudi zdajšnja vlada, podobno kot je prejšnja, podlegla splošni svetovni evforiji ustvarjanja bogastva s finančnimi »produkti« in ne bi zaustavljala zadolževanja podjetij in bohotenja finančnega sektorja.

2 V novi strategiji **Evropa 2020** Komisija ugotavlja, da je gospodarska kriza izničila nedavni »napredek« EU; ob 4 odstotnem zmanjšanju BDP, je industrijska proizvodnja nazadovala na raven devetdesetih, brezposelnost se je dvignila na 23 milijonov ali na 10 odstotkov aktivnega prebivalstva, povprečni javnofinančni primanjkljaj pa dvignila na 7 in javni dolg na 80 odstotkov BDP; v dveh letih je bilo izničenih dvajset let fiskalne konsolidacije. V spremljajočem dokumentu »Delovni dokument služb komisije – Ocena lizbonske strategije« Komisija zdaj sicer priznava (kar je bilo očitno že ob njenem sprejetju), da je prvotna strategija, po kateri naj bi EU do leta 2010 postalo najbolj dinamično in konkurenčno na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, sčasoma prerasla v pretirano zapleteno strukturo s številnimi cilji in ukrepi ter nejasno razmejitevjo obveznosti in nalog. To naj bi zahtevalo »prenovo« v letu 2005; ta pa naj bi po mnenju Komisije imela »pomemben učinek na rast in delovna mesta, ki pa ga ni preprosto oceniti, saj naj bi bil odvisen od gospodarskega cikla in zunanjih vplivov pa tudi javnih politik«. Najbrž je učinke strategije težko oceniti tudi zato, ker jih ni bilo. Po mnenju Komisije je »lizbonska strategija pripomogla k oblikovanju širokega soglasja glede reform, ki jih potrebuje EU...«, »državljanom in podjetjem v EU prinesla konkretne koristi...«, »strukturne reforme pa so povečale odpornost EU in nam pomagale prebroditi krizo«. Soglasja politikov o reformah, vsaj po njihovem nenehnem sklicevanju nanje sodeč, ne gre zanikati; vprašljivi so njihovi učinki. Kakšne so bile koristi in kako je strategija pomagala prebroditi krizo, ni mogoče ugotoviti. Nedvomno je vsaj, da se je Evropa kljub strategiji, če že ne zaradi nje, znašla v krizi. Pa ne le, ker strategija »ni ponudila dovolj orodij, da bi že na začetku lahko odpravili nekatere vzroke krize«, ker je bilo »kljub pomembnim dosežkom izvajanje reform na splošno počasno in neenakomerno«, ali ker »ni bil dovolj upoštevan pomen soodvisnosti v tesno povezanem gospodarstvu zlasti v evro-območju«. Proti kriznih orodij strategija, ki je temeljila na ekonomiki ponudbe, nekritičnem seljenju proizvodnih aktivnosti v dežele z nizko cenno dela, posledičnem zmanjševanju pravic delavcev doma in »poglabljanju« trga kapitala, sploh ni mogla ponuditi. Proti krizna orodja so namreč sestavina povsem spregledane ekonomike povpraševanja. Predstavniki Evropske komisije so krizo še potem, ko se je že razplamtela, kot vrači odganjali s ponavljanjem nesmiselnih kriatic iz lizbonskih strategij.

3 V samo treh letih od 2005 do 2008 je Slovenija zakockala vsa narodnogospodarska ravnotežja; primanjkljaj na tekočem računu je daleč presegel vse dotodanje, ob visoki gospodarski rasti je v 2008 ustvarila dejanski proračunski primanjkljaj, razmerje med krediti in depoziti se je v treh letih dvignilo od 1 na 1,6, bruto zunanja zadolženost je preseгла BDP, neto zunanja zadolženost je narasla od 0 na 10 milijard evrov.

Tabela 1

Delež javne porabe, gospodarska rast, javnofinančni primanjkljaj in javni dolg
(normalen in krizni)
(v odstotkih BDP)

	razvitost	delež javne porabe	rast BDP 2002-07	rast BDP 2008-09	deficit 2002-08	deficit 2009	dolg 2008	dolg 2009	povečanje dolga
EU27	100	46.63	2.20	-3.50	-2.21	-6.80	61.60	73.60	12.00
Belgija	117	49.93	2.12	-1.80	-0.61	-6.00	89.80	96.70	6.90
Bolgarija	37	39.27	5.80	1.00	1.04	-3.90	14.10	14.80	0.70
Češka	78	44.69	4.87	-1.60	-3.71	-5.90	30.00	35.40	5.40
Danska	122	53.06	1.78	-5.80	3.03	-2.70	34.20	41.60	7.40
Nemčija	116	46.19	1.25	-3.60	-2.31	-3.30	66.00	73.20	7.20
Estonija	66	35.27	8.22	-17.70	1.09	-1.70	4.60	7.20	2.60
Irska	143	35.19	5.52	-10.10	-0.16	-14.30	43.90	64.00	20.10
Grčija	93	44.94	4.18	0.00	-5.64	-13.60	99.20	115.10	15.90
Španija	103	39.04	3.38	-2.70	-0.03	-11.20	39.70	53.20	13.50
Francija	109	52.89	1.85	-2.40	-3.14	-7.50	67.50	77.60	10.10
Italija	103	48.16	1.03	-6.30	-3.10	-5.30	106.10	115.80	9.70
Ciper	92	42.83	3.55	1.90	-2.04	-6.10	48.40	56.20	7.80
Latvija	53	36.31	9.20	-22.20	-1.46	-9.00	19.50	36.10	16.60
Litva	57	34.33	8.32	-12.00	-1.41	-8.90	15.60	29.30	13.70
Luksemburg	270	39.87	4.58	-4.10	1.34	-0.70	13.70	14.50	0.80
Madžarska	63	50.06	3.68	-5.70	-6.93	-4.00	72.90	78.30	5.40
Malta	77	44.63	2.38	0.20	-4.60	-3.80	63.70	69.10	5.40
Nizozemska	132	45.87	1.98	-2.00	-0.83	-5.30	58.20	60.90	2.70
Avstrija	124	50.57	2.45	-1.70	-1.50	-3.40	62.60	66.50	3.90
Poljska	53	43.46	4.53	6.70	-4.27	-7.10	47.20	51.00	3.80
Portugalska	78	46.00	1.00	-2.60	-3.50	-9.40	66.30	76.80	10.50
Romunija	39	34.91	6.20	0.20	-2.29	-8.30	13.30	23.70	10.40
Slovenija	89	44.97	4.70	-4.30	-1.69	-5.50	22.60	35.90	13.30
Slovaška	66	38.16	6.70	1.50	-3.41	-6.80	27.70	35.70	8.00
Finska	116	49.29	3.42	-7.10	3.54	-2.20	34.20	44.00	9.80
Švedska	123	54.87	3.30	-5.50	1.40	-0.50	38.30	42.30	4.00
UK	119	43.66	2.60	-5.00	-3.24	-11.50	52.00	68.10	16.10

Vir podatkov: Eurostat, lastni izračuni

Povečanje javnofinančnih primanjkljajev je (ob danem davčnem sistemu) neizogibna in takojšnja posledica krčenja gospodarske aktivnosti, saj takoj prinaša krčenje javnofinančnih prihodkov iz posrednih (DDV in trošarina) ter neposrednih davkov (davek na dobiček, dohodnina in prispevki). Poleg tega zahteva večje izdatke za vzdrževanje socialne varnosti in, v primeru zdajšnje krize, še za socializacijo izgub bank, s katero države poskušajo preprečiti gospodarski zlom.

Povezanost med gospodarsko rastjo in javnofinančnim primanjkljajem za članice EU in Slovenijo je za razdobje 1997-2008 prikazana na Sliki 1 s povprečnimi stopnjami gospodarske rasti članic in Slovenije na vodoravni in povprečnimi javnofinančnimi saldi na navpični osi.⁴ Slika 1 kaže, da je negativna povezanost med rastjo BDP in javnofinančnim primanjkljajem v Sloveniji »normalna«, to je podobna kot v članicah EU.

Slika 1
Gospodarska rast in javnofinančni saldo v evro območju in Sloveniji

8

Tabela 1 potrjuje, da krizna javnofinančna gibanja v Sloveniji niso nikakršna posebnost. Tako kot slovenski »normalni« primanjkljaj v razdobju 2000-2007 ni bil zelo drugačen od »evropskega«, je tudi slovenski »krizni« primanjkljaj povsem »evropski«, saj se je z »normalnega« 2.21 odstotnega v EU27 in 1.69 odstotnega v Sloveniji povečal na 6.8 oziroma 5.5 odstotkov v letu 2009, dolg pa s 61.6 konec 2008 na 73.6 konec 2009 v EU27 in s 22.6 na 35.9 v Sloveniji. Delež javnih izdatkov v BDP je zaradi povečanja števca in zmanjšanja imenovalca zrasel s 46.5 na 50.7 oziroma s 45 na 50 odstotkov BDP. Kolikšno je bilo krizno povečanje javnega dolga (razlika med dolgom konec 2009 in konec 2008) v državah EU27 kaže Slika 2.

4 Povezanost med gospodarsko rastjo in javnofinančnim primanjkljajem v članicah EU, ki jo ugotovljamo s panežno regresijo s podatki o gospodarski rasti in proračunskih primanjkljajih 25 držav članic EU (brez Malte in Luksemburga) v razdobju 1997-2009 kaže naslednja regresijska premica

$$\text{Saldo} = -4.01 + 0.33 \text{ r BDP} + 0.26 \text{ r BDP}(-1) \quad R^2 = 0.71$$

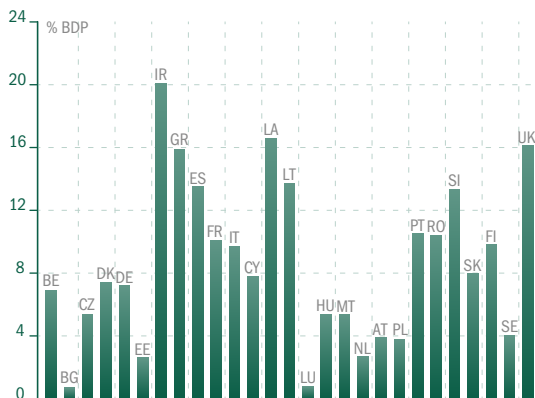
$$(-17.5) \quad (9.31) \quad (4.08) \quad \text{DW} = 1.02$$

Po njej bi bil »normalen« proračunski primanjkljaj držav EU v razdobju od 1997 do 2008 ob stagnaciji gospodarske aktivnosti približno 4 odstoten, vsak odstotek gospodarske rasti v tekočem letu naj bi ga zmanjšal za 0.59 odstotne točke (za 0.33 odstotne točke v letu tekočem in za 0.26 v naslednjem letu).

Povečanje dolga v letu 2009 je bilo v Sloveniji nekoliko večje kot v povprečju EU27; v Sloveniji se je javni dolg povečal za 13,3, v EU27 pa za 12 odstotnih točk; po povečanju dolga je Slovenija na sedmem mestu med sedemindvajsetimi članicami. Bolj kot Slovenija so javni dolg v letu 2009 povečale predvsem bolj »liberalne« države EU: Irska, Velika Britanija, Grčija, Latvija, Španija in Litva. Sicer pa je Slovenija po agregatih v Tabeli 1 precej »na sredini« EU27: petnajsta je po bruto domačem produktu na prebivalca, štirinajsta po deležu javnega sektorja v BDP⁵, osma po »normalni« gospodarski rasti, enajsta po kriznem krčenju BDP, štirinajsta po »normalnem« javnofinančnem primanjkljaju, šestnajsta po »kriznem« javnofinančnem primanjkljaju, enaindvajseta po javnem dolgu v letu 2008 in dvajseta po javnem dolgu v letu 2009.

9

Slika 2
»Krizno« povečanje javnega dolga v članicah EU

Enostavna korelacijske analiza podatkov v Tabeli 1 le potrjuje domnevo, **da so bolj »socialno tržna« gospodarstva** (praviloma so to bolj razvita gospodarstva z večjim deležem javnega sektorja v BDP), **v krizi odpornejša kot bolj »liberalna« gospodarstva** (praviloma manj razvita in z manjšim deležem javnega sektorja). V bolj liberalnih evropskih gospodarstvih se je kriza začela prej, krizno krčenje gospodarske aktivnosti je bilo precej močnejše kot v bolj socialno tržnih, bolj sta se v njih povečala tudi javnofinančni primanjkljaj in dolg⁶.

Povezanosti med deležem javnega sektorja in »normalnim« proračunskim primanjkljajem v BDP ni (koeficient korelacije $r=0.02$), saj je velikost »normalnega« deleža javnega sektorja dolgoročno določena predvsem z zgodovinsko ekonomsko, politično in socialno ureditvijo

⁵ Po deležu javnega sektorja v BDP, ki je močno povezan s stopnjo razvitosti, je Slovenija praktično na regresijski premici, ki povezuje razvitost z deležem.

⁶ To ne pomeni, da na jakost krize ne vplivajo druge značilnosti gospodarstev, kot so velikost, odprtost, gospodarska struktura itd.

oziroma gospodarsko razvitostjo ($r=0.59$). Ker pa se kratkoročno delež javnega sektorja spreminja predvsem v odvisnosti od gospodarske aktivnosti (ta se je bolj skrčil v »liberalnih« članicah), je povezanost med deležem javnega sektorja v BDP in »kriznim« primanjkljajem ($r=-0.40$) oziroma med deležem javnega sektorja in povečanjem dolga ($r=-0.28$) negativna.

10

Krizni javnofinančni primanjkljaj, ki bi izhajal iz »evropske« povezanosti med rastjo in saldonom, bi tako v Sloveniji lani dosegel 5.54 odstotkov BDP⁷; približno tolikšen je tudi bil. Slovenija je tudi (upoštevaje razvitost, odprtost in strukturo trgovinske menjave) po padcu BDP in povečanju javnofinančnega primanjkljaja v BDP povsem normalna »regija« EU. Želja po hitrem zmanjševanju javnofinančnega primanjkljaja z zmanjšanjem odhodkov (tudi plač, zaposlenosti in materialnih izdatkov) v javnem sektorju je razumljiva, saj se javnofinančni prihodki po lanskem velikem padcu še naprej krčijo oziroma ostajajo na nizki ravni. Povsem iluzorna pa so pričakovanja, da bo »varčevanje« spodbudilo gospodarsko rast. Manj plačani javni uslužbenci bodo manj trošili in še zmanjšali povpraševanje, odpuščeni oziroma upokojeni bodo le prenehali »ustvarjati delo« in prešli na financiranje iz drugih javnih blagajn, ki jih bo prav tako treba napajati z davki. Gospodarska aktivnost se brez povečanja povpraševanja, tujega ali domačega, ne more povečati; šele povečanju gospodarske aktivnosti z zaostankom lahko sledijo večji javnofinančni prihodki, tem pa zmanjševanje primanjkljaja, javnega dolga in deleža javnega sektorja v BDP. Poskusi spremeniti vrstni red bodo krizo le podaljšali in poglobili. Zaveza za odpravljanje diskrecijskih ukrepov vlade že v letu 2010 in 2011 ter odpoved posegov v prihodke (praktično edina možnost za povečanje davčnih prihodkov so trošarine) je zato precej nepremišljena in prehitra⁸.

Reference

- Bole, V. (2009): »Kje dopolniti ekonomsko politiko za težje čase«, *Gospodarska gibanja*, 411, februar 2009, 6-13;
- Bole, V. (2010): *Ekonomskopolitični »hiti počasi« ali prioritete v kaotičnem okolju*, *Gospodarska gibanja*, 425, maj 2010, 4-12;
- Mencinger J. (2010a): »Kako iz pasti javnofinančnega primanjkljaja«, *Gospodarska gibanja*, 422, februar 2010, 6-16;
- Mencinger, J. (2010b): *Evropa 2020 – še tretjič v prazno?* *Gospodarska gibanja*, 423, marec 2010, 6-11;
- Štiblar, F. (2008): *Svetovna kriza in Slovenci; kako jo preživeti*, ZRC SAZU, 210 strani;

7 Ocene učinkov dogajanj (glej Mencinger 2010a), ki so vplivala na javnofinančne prihodke, kažejo, da je k vnaprej ocenjenemu 4.9 odstotnemu primanjkljaju (dejanski je bil 5.5 odstoten) zmanjšanje prihodkov prispevalo 2.6 odstotnih točk, povečanje odhodkov pa 2.3 odstotne točke. Edini ukrep, ki je za 1 odstotno točko BDP povečal davčne prihodke, je bil dvig trošarin, ki je nevtraliziral slabo polovico izpada prihodkov zaradi delovanja avtomatičnih stabilizatorjev. Kar 2 odstotni točki (40 odstotkov) lanskega primanjkljaja je mogoče pripisati zgrešenim fiskalnim reformam iz prejšnjih let, ki so le zmanjšale javne prihodke in povečale neenakost v družbi, prav nič pa niso prispevale k gospodarski učinkovitosti in rasti, kar je bil argument za zniževanje progresivnosti dohodnin, davka na dohodek pravnih oseb in uvedbo cedularne obdavčitve dohodkov iz kapitala.

8 V Nemčiji so uveljavitev »fiskalnega pravila«, po katerem strukturni primanjkljaj na zvezni ravni ne sme preseči 0.35% BDP, odložili do leta 2017, uveljavitev pravila, da morajo imeti dežele izravnane proračune, pa celo do leta 2021. Javnofinančni primanjkljaj Nemčije se je kljub hitremu oživiljanju gospodarstva letos v primerjavi z lanskim, zaradi manjšega priliva od davkov in večjih socialni transferov, podvojil.

GOSPODARSTVO SPET POGANJA TUJE POVPRAŠEVANJE

11

Investicijsko trošenje je ključni razlog za zaostajanje rasti Slovenije za evro območjem. Pri ostalih komponentah končnega trošenja zaostajanja za evro območjem ni več. V prvem četrtletju je bila dinamika izvoznega povpraševanja v Sloveniji enaka kot v evro območju in Nemčiji, v drugem se je izvoz še pospešil. Hitro rast je mogoče pričakovati tudi v tretjem četrtletju. Povečujeta se tako izvoz kot uvoz, blagovni primanjkljaj postopoma raste, a je zaenkrat manjši od primerljivega lani. Optimizmu je poleti pošla sapa. Ob sicer precej različnih ocenah stanj in pričakovanj po dejavnostih se je splošna gospodarska klima, ki se je julija umirila, avgusta še nekoliko znižala; sicer ostaja visoko nad lanskoletno, a pod dolgotrajnim povprečjem. V EU se je gospodarska klima v prvi polovici leta popravila.

Industrijska produkcija se je tudi junija le malo povečala, a je bila za desetino večja kot leto prej, rasla pa je po stopnji 0,79% mesečno. Med članicami EU, za katere so podatki, je industrijska produkcija v juniju, glede na maj, padla v osmih, zrasla pa v enajstih. V letu dni se je v vsej EU27 povečala za 7,7%, na območju evra pa za 8,2%. Vrednost gradbenih del v Sloveniji je bila junija manjša kot maja in za 17 odstotkov manjša kot junija lani. Turizem so reševali tuji turisti. Transportne dejavnosti so se junija krčile, avtomobilski trg je spet oslabil. Trg dela se počasi umirja; število registriranih iskalcev zaposlitve se je ustalilo malo pod 100 tisoč. Največ na novo prijavljenih iskalcev išče delo zaradi izteka zaposlitve za določen čas, možnosti najti zaposlitev so se nekoliko izboljšale. Brezposelnost ostaja največji problem na območju evra in v EU27, saj se stopnja brezposelnosti še povečuje.

Julija so se cene znižale, avgusta povečale, bolj dolgoročna dinamika cen pa se je okrepila. Povečuje se tudi razlika med osnovno in merjeno inflacijo. Proizvajalčeve cene za domači trg se po aprilu sicer povečujejo, vendar so tekoča povečanja majhna. Pričakovana dinamika cen producentov in življenjskih stroškov v naslednjih treh mesecih ostaja nad dolgoročnim povprečjem in kaže na pospeševanje. Junijsko medletno povečanje bruto plač je izviralo iz večjega števila delovnih ur. Rast plač, ki se ne pospešuje, je med sektorji zelo različna. Z zaustavitvijo »odpravljanja plačnih nesorazmerij« je relativno povečanje plač v javnem sektorju (glede na gospodarstvo) do junija že nevtralizirano pri ožji državi in izobraževanju, medtem ko so učinki zakona na plače v zdravstvu še veliki.

Javnofinančni prihodki so se julija opazno zmanjšali, upadla je tudi bolj dolgoročna dinamika. Zmanjšanje je bilo omejeno na neposredne davke in ostale prihodke; zastoj v dinamiki je

predvsem posledica premika v timingu vplačil dohodnine. Po zadnjem četrtletju lani, še zlasti pa po prvem četrtletju letos, je sicer prišlo do obrata v tekoči dinamiki javnofinančnih prihodkov, vendar okrevanje še ni trdno. Denarna napojenost se še naprej izboljšuje, krediti so od aprila letos naraščali tako pri podjetjih kot pri prebivalstvu. Medletna rast kreditov je bila višja kot v evro območju. Dinamika pri stanovanjskih kreditih je že zelo podobna dinamiki pred krizo. Navkljub pešanju tekoče dinamike, je bolj dolgoročna rast depozitov podjetij dohitela ustrezno rast depozitov v evro območju, medtem ko je bila rast depozitov prebivalstva v Sloveniji precej višja. Denarna napojenost se je do letošnjih poletnih mesecev v Sloveniji izboljševala bolj sistematično kot v evro območju. Plačilnobilančni primanjkljaj ostaja po prvem polletju skoraj za tretjino manjši od primerljivega lani, ki je bil že sicer relativno majhen. Številke na finančnem delu računa razkrivajo nadaljevanje mukotrpne konsolidacije stanja, do katerega nas je pripeljalo finančno hazarderstvo pred krizo.

* * *

ECONOMIC ACTIVITY DRIVEN BY FOREIGN DEMAND

Investment demand is the key reason for lagging of economic activity in Slovenia behind the activity in the euro area. The lags of other final demand categories disappeared. In the first quarter of the year, the dynamics of export demand was similar to euro area and Germany, export stimulus strengthened in the second quarter and fast growth can be expected to continue in the third quarter. Both, exports and imports were growing rapidly, trade deficit was slowly increasing but remained lower than in the same period a year ago. Optimism faded during summer months. Despite large differences in estimates of current situation and expectations among different sectors, general business climate which calmed in July worsened slightly in August. Indeed, at the levels much higher than a year ago but also below long run averages. In EU27, business climate improved in the first half of the year.

Industrial production increased slightly in June; it was but ten percent larger than a year ago and it grew at the monthly rate of 0.79 percent. Among EU27 countries with available data, industrial production was growing in eleven countries and decreasing in eight. In

a year, industrial production in EU27 increased for 7.7 percent, in the euro area for 8.2 percent. The value of construction works in Slovenia was lower in June than in May; it was 17 percent lower than in June 2009. Foreign tourists were rescuing tourism. Transportation activities were shrinking, car market slackened again. Labor market calmed, with a number of registered job seekers stable slightly below 100.000. Most of new jobseekers are looking for new jobs because their job contracts expired, the chances to get job improved slightly. Unemployment remains the major problem in EU27 with unemployment rate growing.

In July, retail sale prices declined, in August increased, while longer run dynamics strengthened. The difference between measured and core inflation increased as well. Producers prices for domestic market are growing but the increases are small. Expected dynamics of costs of living index and producers prices remains higher than long run average indicating future acceleration. The increase of wage bill compared to wage bill a year ago was caused by the increase of working hours, the increases among sectors differ considerably. With termination of the "abolition of wage disequilibria" in the public sector relative growth of wages (compared to the private sector) was neutralized in public administration and education, while the effects of the law in health services remain to be large.

Public revenues dropped in July, their long run dynamics decreased as well. The fall was restricted to direct taxes and other revenues; the standstill in the dynamics is a consequence in the dynamics of income tax payments. While there was a turn in the current dynamics of tax revenues, particularly in the first quarter of the year, the recovery is not certain. Money supply is improving; credits have increased since April both for population and business; yearly growth of credits was higher than in the euro zone, the growth of credits for housing was similar to the dynamics before the crisis. Despite decline in current dynamics, the longer run growth of deposits by companies came up to the corresponding dynamics in the euro zone, while the dynamics of deposits by population in Slovenia has been higher than in the euro zone. Indeed, the monetary supply in Slovenia improved more than in the euro area. Current account deficit after half a year was one third lower than in the same period of 2009 when it had been rather low, as well. The figures on the financial account exhibit continuation of painful consolidation of the situation created by financial gambling before the crisis.

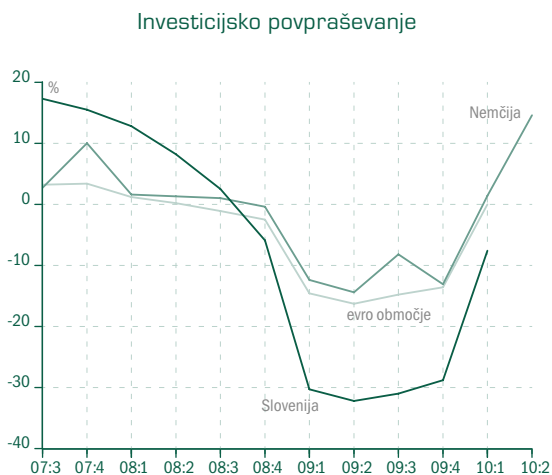
AGREGATNO POVPRÁŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Popravljajanje dinamike končnega trošnje se zaustavlja

Celotni podatki za oceno mesečnega domačega trošnje so dostopni do maja, ko je skupno domače trošnje poraslo za 4%. Medletna stopnja se je sicer opazno popravila, vendar verjetno le zaradi enkratnih sprememb, saj je bila bolj dolgoročna dinamika impulznega trenda maja še naprej negativna.

14

Maja so porasle vse tri komponente domačega končnega trošnje. Najbolj je poraslo investicijsko trošnje, seveda z nizkih vrednosti, poskočilo je za preko 10%, tudi bolj dolgoročna dinamika se je močno popravila, čeprav je rast impulznega trenda ostala negativna (-6.7% letno).

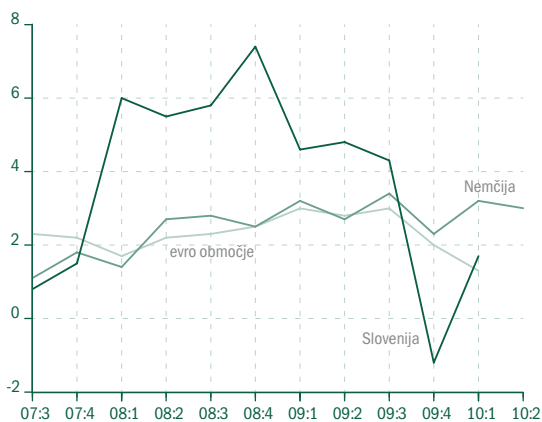

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Realne vrednosti; medletne stopnje rasti

Razlika v investicijskem trošnju med Slovenijo in evro območjem oziroma Nemčijo se je sicer že v prvem četrtletju letos opazno zmanjšala, vendar je navkljub temu prav investicijsko trošnje ključni razlog za zaostajanje rasti Slovenije za evro območjem. Pri ostalih komponentah končnega trošnje zaostajanja za evro območjem na začetku letošnjega leta ni več, oziroma je Slovenija začela celo prehitevati.

Povpraševanje države

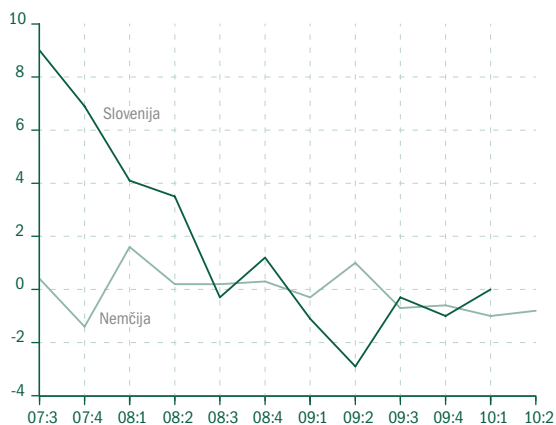

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Realne vrednosti; medletne stopnje rasti

15

Materialno trošenje države (za blago in storitve) se je maja prav tako opazno povečalo tako da se je aprilska bolj dolgoročna-trendna rast samo še okrepila. Pri tem je bila že v prvem četrtletju medletna rast trošenja države v Sloveniji enaka kot v evro območju.

Povpraševanje prebivalstva

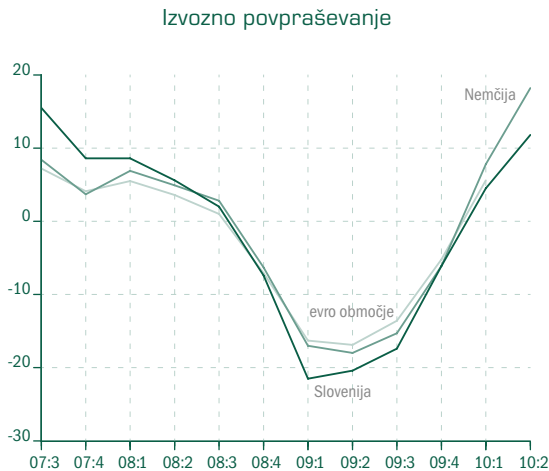

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Realne vrednosti; medletne stopnje rasti

Komaj opazno je maja poraslo tudi trošenje prebivalstva, vendar podatki ne potrjujejo, da so sicer opazna medletna povečanja tudi vzdržna na daljši rok. Navkljub šibki dinamiki, trošenje prebivalstva v Sloveniji ne zaostaja za evro območjem (Nemčijo), vsaj ne v prvem četrtletju letos.

Izvozno povpraševanje je že februarju letos močno pospešilo. Izvoz blaga je tako v drugem četrtletju v povprečju naraščal po okoli 7% mesečno, bolj dolgoročna dinamika pa se je gibala iznad 15% (povprečna medletna stopnja je bila 17%, povprečna vrednost rasti impulznega trenda pa preko 20%). Močna rast izvoznega povpraševanja po blagu je prevladovala tudi junija.

16

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Realne vrednosti; medletne stopnje rasti

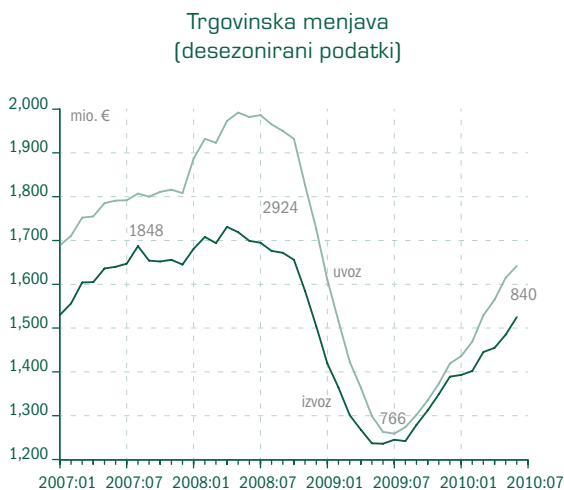
Hitro rast izvoznega povpraševanja kaže tudi primerjava realne rasti izvoznega povpraševanja po blagu in storitvah med Slovenijo in evro območjem. Še v prvem četrtletju je bila dinamika izvoznega povpraševanja v Sloveniji enaka kot v evro območju in Nemčiji, v drugem je izvoz Slovenije še pospešil (ocenjen je iz podatkov plačilne bilance), vendar je bil pospešek v Nemčiji večji. Ker izvoz v Sloveniji praviloma zaostaja za evrskim za približno četrtletje in pol, je hitro rast pričakovati tudi v tretjem četrtletju.

Pričakovanja o rasti izvoznega povpraševanja v naslednjih treh mesecih so na dolgoletnem povprečju, medtem ko pričakovano trošenje prebivalstva ostaja še naprej malo pod dolgoletnim povprečjem. Pričakovanja v trgovini so namreč že nekaj časa na dolgoletnem povprečju, vendar pa pri storitvah pričakovanja še zaostajajo za povprečjem; delež anketiranih, ki pričakujejo večje povpraševanje v naslednjih treh mesecih presega delež tistih, ki pričakuje manjše povpraševanje le za 10% vseh anketiranih, dolgoletno povprečje

pa je pri 20%! Le pri gradbeništvu še naprej ni opaznih sprememb v kratkoročnih pričakovanjih, kar seveda, poleg velike zadolženosti podjetij, močno zmanjšuje verjetnost večje pospešitve investicij v naslednjih nekaj mesecih..

2. Ugodni trendi v blagovni menjavi

V drugi četrtini leta se je blagovna menjava pospešila, primanjkljaj pa je po prvem polletju manjši od primerljivega lani. Izvozna vzpodbuda gospodarski aktivnosti je res močna.

17

V juniju je skupni slovenski izvoz znašal 1668 milijonov € (celih 18.0% več kot junija lani), uvoz je bil 1638 milijonov € (17.3% več kot lani), kar da presežek 30 milijonov € oziroma 101.9% pokritost uvoza z izvozom. V menjavi z EU je prodaja blaga znašala 1196 milijonov € (20.3% več kot v enakem mesecu lani), nakupi pa 1298 milijonov € (16.5% več), kar pomeni primanjkljaj 102 milijona €. V menjavi z nečlanici EU je bil junijski izvoz 472 milijonov € (12.5% več kot junija lani), uvoz 339 milijonov € (20.5% več kot lani), kar pomeni presežek 133 milijonov €.

V prvem polletju je bil celotni izvoz 8873 milijonov € (12.1% več kot v enakem obdobju lani), celoten uvoz 9335 milijonov € (12.4% več), kar daje blagovni primanjkljaj 462 milijonov €. Pri tem je znašala prodaja blaga v EU 6453 milijonov € (15.7% več kot lani), nakupi pa 7316 milijonov € (13.9% več kot lani), kar da primanjkljaj v višini 863 milijonov €. V menjavi z nečlanici EU je bil izvoz 2420 milijonov € (3.3% več kot v enakem obdobju 2009), uvoz 2019 milijonov € (7.4% več kot pred letom dni), kar pomeni presežek 401 milijonov €.

3. Optimizmu počasi zmanjkuje sape

Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije je kazalnik gospodarske klime juliju ohranil vrednost iz junija (od julija lani pa je bil višji za 27 odstotnih točk, hkrati pa je bila njegova vrednost še za šest odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja) v avgustu pa je bila njegova vrednost za odstotno točko nižja kot julija.

18

Tudi vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih je bila avgusta nižja od julijske, a za 21 odstotnih točk višja kot avgusta 2009 in za 4 odstotne točke višja od dolgoletnega povprečja. Znižale so se vrednosti ocen stanj in pričakovanj. Kot glavni omejitveni dejavnik so podjetja najpogosteje navajala nezadostno domače povpraševanje, temu sledijo nezadostno tuje povpraševanje, negotove gospodarske razmere, nepopravnane obveznosti iz poslovanja in finančne težave.

Zaupanje v gradbeništvu se je avgusta malo popravilo. Izredno nizka vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila avgusta (-57 odstotnih točk) za 4 odstotne točke višja kot julija (-61 odstotnih točk), hkrati za 2 odstotni točki višja kot avgusta 2009 in za 51 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Glavna omejitvena dejavnika v tem mesecu naj bi bila velika konkurenca v panogi in nezadostno povpraševanje, sledijo visoki stroški dela in visoki finančni stroški. Pričakovanja za naslednje 3 mesece so večinoma ugodna.

Optimizem se po spomladanskem padcu le počasi vrača v storitvene dejavnosti. A tudi tu je bila vrednost kazalnika zaupanja avgusta za 2 odstotni točki nižja kot julija, za 9 odstotnih točk višja kot avgusta 2009, hkrati pa za 26 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Ocene stanj so se v primerjavi z julijem nekoliko izboljšale, pričakovanja pa so se večinoma znižala. Največ podjetij v storitvenih dejavnostih kot omejitve navaja nezadostno povpraševanje ter finančne in druge ovire, nekaj celo pomanjkanje delovne sile.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bila v avgustu za 4 odstotne točke višja kot v juliju, za 4 odstotne točke višja od dolgoletnega povprečja in za 22 odstotnih točk višja kot v avgustu 2009. Vrednosti kazalnikov stanj so se v primerjavi z julijem večinoma zvišale, prav tako so se izboljšala pričakovanja za naslednje 3 mesece. Glavni omejitveni dejavniki v trgovini na drobno naj bi bili velika konkurenca, nizko povpraševanje ter visoki stroški dela. Kazalnik »težka dostopnost do bančnih kreditov« je avgusta dosegel najvišjo vrednost v celotnem opazovanem obdobju.

Gospodarska klima v EU27 se je popravila. V maju 2010, to je zadnji podatek, ki ga objavlja Eurostat, so se naročila v predelovalni dejavnosti glede na mesec prej zvišala za 6,5 odstotne točke, glede na maj lani pa so bila višja za slabih 34 odstotnih točk. Splošni poslovni optimizem se je v maju v celotni sedemindvajseterici nekoliko dvignil in sicer za slabo odstotno točko, v primerjavi z lanskim majem pa je le-ta višji za slabih 25 odstotnih točk.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija za malenkost višja

Industrijska produkcija se je nekoliko povečala. Po podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v juniju za polovico odstotka višja kot mesec prej, hkrati pa 10% večja kot v juniju lani, produkcija v drugem četrtletju letošnjega leta pa je bila skoraj za 12% višja kot v enakem obdobju lani. Impulzni trend pa kaže, da se je v juniju mesecu industrijska produkcija povečevala po stopnji 0,79% mesečno. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v juniju za slab odstotek manjše kot v mesecu prej, v primerjavi z lanskim junijem pa so bile manjše za dobro desetino.

19

Dejavnost rudarstva se je v juniju znižala za skoraj 4% glede na maj, v primerjavi z junijem 2009 pa se je rudarstvo povečalo za dobrih 10%. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bila dejavnost rudarstva za slabe 3% višja kot v enakem obdobju lanskega leta.

V predelovalnih dejavnostih se je aktivnost glede na mesec poprej v juniju povečala za dober odstotek, glede na junij 2009 pa za dobro devetino. Prav tako se je dejavnost v predelovalni industriji povečala prvih šestih mesecih letošnjega leta glede na enako obdobje lani in sicer za slabih 6%. Podroben pogled glede na mesec poprej pokaže v juniju na znaten upad proizvodnje v sektorjih proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov ter motornih vozil, prikolic in polprikolic. Proizvodnja se je v juniju največ povečala v sektorjih pijač, koks in naftnih derivatov, oblačil ter kovin.

V juniju se je aktivnost sektorja oskrba z elektriko, plinom in vodo glede na predhodni mesec skrčila za skoraj 5%, glede na lanski junij pa je bila manjša za dobra dva odstotka.

Produkcija v juniju v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za slab odstotek višja v proizvodnji proizvodov za vmesno porabo, v proizvodnji proizvodov za investicije je bila le-ta nižja za slaba 2%, v proizvodnji proizvodov za široko porabo pa je bila višja za 0,7%.

Po podatkih Eurostata se je v juniju glede na maj industrijska produkcija zmanjšala za 0,1% na območju evra, v EU27 pa je ostala enaka. Glede na junij lani se je industrijska produkcija v EU27 povečala za 7,7%, na območju evra pa za 8,2%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v juniju glede na mesec poprej padla v osmih, zrasla pa v enajstih državah in sicer največ v Litvi (3,0%) in Estoniji (2,6%). Največji upad industrijske produkcije so v mesecu juniju 2010 zabeležili na Nizozemskem (-3,1%) in v Franciji (-1,6%).

5. Storitvene dejavnosti pešajo, navzgor le tuje turistično povpraševanje

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del, opravljenih junija letos za 1,6% nižja od vrednosti gradbenih del v maju. Vrednost se je v juniju v primerjavi z junijem lani zmanjšala za skoraj 17%. V drugem četrtletju je bilo glede na enako obdobje lani opravljenih za 13% manj gradbenih ur, vrednost impulznega trenda pa je v mesecu juniju letos znašala -1,89%.

20

Skupno število turističnih prenočitev se je nekoliko povečalo. Maja jih je bilo za 0,6% več kot v enakem mesecu leta 2009, a obdelava podatkov kaže, da se je skupno število prenočitev v petem mesecu letos zniževalo po mesečni stopnji -1,15%. To je predvsem posledica padca domačega turističnega povpraševanja, saj se je v maju število turističnih prenočitev domačih gostov v primerjavi z majem 2009 zmanjšalo za 3,9% in tudi impulzni trend prenočitev domačih gostov v maju kaže negativno rast po stopnji -1,95%. Število prenočitev tujih gostov pa se je v maju povečalo in sicer za 3,8% glede na enak mesec v lanskem letu.

Podatki o SURS-a o transportu za junij kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih za 2,4% manj, v zračnem prevozu pa za 1% manj potnikov kot v juniju lani, število opravljenih potniških kilometrov je bilo tako v javnem cestnem prevozu kot zračnem prevozu manjše in sicer za 1,8%. Potniški promet na letališčih se je v juniju glede na junij 2009 zmanjšal za 3,4%. V pomorskem prevozu je bilo prepeljanega za 14,4% manj blaga in opravljenih za 4,4% manj tonskih kilometrov kot junija lani. Prav tako se je skrčil tudi avtomobilski trg, saj je bilo glede na enak mesec lani junija v register vpisanih slabih 9% manj prvič registriranih cestnih motornih vozil, med njimi za dobre 4% manj osebnih avtomobilov.

6. Stanje na trgu dela se (zaenkrat) ne slabša

Položaj na trgu dela se počasi umirja. Število aktivnih prebivalcev se je v juniju 2010 povečalo na 937.520 oziroma za 249 oseb glede na mesec prej, glede na lanski junij pa se je število zmanjšalo za 0,9%. V juniju je bilo 839333 delovno aktivnih prebivalcev; njihovo število se je glede na maj povečalo za 463 oseb ali 0,1%, glede na junij lani pa se je zmanjšalo za 2,3%. Med zaposlenimi jih je bilo 92% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od junija lani zmanjšalo za 1,5%. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je število glede na junij 2009 zmanjšalo za slabo desetino. Med samozaposlenimi pa je bilo 59% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v juniju povečalo za 11, od junija lani pa za 1,7%. Število kmetov se je v juniju glede na maj malenkostno povečalo, glede na junij lanskega leta pa se je zmanjšalo za 9,7%.

Po podatkih ZRSZ je bilo v juliju registriranih 98406 brezposelnih oseb, kar je za 219 oseb oziroma 0,2% več kot v junija, kar je za ta mesec zaradi večjega števila prenehanj

zaposlitev za določen čas, običajno. Registrirana brezposelnost se je tako od decembra lani povečala za 1,8%, od julija lani pa že za 11,2%. V juliju 2010 se je na novo prijavilo 7856 brezposelnih oseb, kar je 14,9 % več kot junija in 11,6 % manj kot v lanskem juliju. Med novo prijavljenimi je bilo 675 iskalcev prve zaposlitve, 1.674 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 3287 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. V prvih sedmih mesecih se je prijavilo 53558 brezposelnih oseb, kar je 17,7% manj kot lani v tem času. Število brezposelnih, ki so se zaposlili, se je julija povečalo. Od 7.637 brezposelnih oseb, ki so se odjavili iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 4750, kar je 12,1% več kot junija, v primerjavi z lanskim julijem pa je bilo zaposlitev za 19% več.

Po podatkih Eurostata je bila junija stopnja brezposelnosti na območju evra (EA16) 10,0%, kar je enako kot mesec prej ter 0,5 odstotne točke več kot junija 2009. V celotni sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v juniju 9,6% in se je glede na enak mesec lani povečala za 0,6 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v juniju 2010 v EU27 23,1 milijona brezposelnih, od tega 15,8 milijona na območju evra. Med članicami EU so v juniju najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli na Nizozemskem (4,4%) in v Avstriji (3,9%), najvišjo pa v Španiji (20,0%). Stopnja brezposelnosti se v ZDA ne povečuje, saj je v juniju znašala 9,5%, kar je za 0,2 odstotne točke manj kot mesec prej.

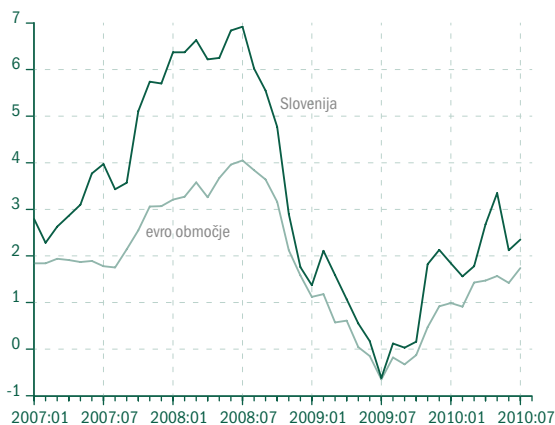
21

CENE IN PLAČE

7. Vse večja razlika med osnovno in merjeno inflacijo

Julija so se cene znižale za 0.7%, avgusta pa povečale za 0.3%. Navkljub temu se je bolj dolgoročna dinamika cen povečala (medletna stopnja rasti se je povzpela na 2.1%, avgusta pa na 2.3%).

Inflacija (harmonizirani indeks življenjskih stroškov)

Cene posameznih skupin proizvodov so se gibale zelo različno. Velika razlika je bila že med cenami blaga in storitev. Prve so se namreč zmanjšale, druge pa povečale. Cene so se zaradi poletnih razprodaj znižale še zlasti v skupini obleke in obutve (za 15.9%), precej manj pa so se zmanjšale še cene komunikacij, raznovrstnega blaga in stanovanjske opreme. Julija so se sezonsko opazneje povečale cene rekreacije in kulture, porasle pa so še cene zdravja, stanovanja, hrane in brezalkoholnih pijač ter gostinskih in nastanitvenih storitev. Največji vpliv na skupen indeks cen so imele nižje cene obleke in obutve (znižale so skupen indeks za 1.3 odstotne točke) ter višje cene počitnic (povišale so skupen indeks cen za 0.4 odstotne točke).

22

Bolj dolgoročna dinamika cen (merjena z medletno stopnjo) je bila julija še vedno daleč najvišja pri proizvodih iz skupine stanovanja (zaradi dražitve komunalnih storitev) ter proizvodov skupine alkoholnih pijač in tobaka (zaradi trošarin). Medtem ko so skupne cene v letu dni porasle za 2.1%, so cene stanovanja porasle za 12.4%, alkoholnih pijač in tobaka pa za 5.2%.

Harmoniziran indeks cen, ki je primerljiv med gospodarstvi evro območja, je junija malo porasel (za 0.1%), julija pa je nekaj več padel (za 0.6%). Tako se je bolj dolgoročna stopnja rasti v zadnjih mesecih zmanjšala. Trend zmanjševanja bolj dolgoročne dinamike osnovne inflacije (ki ne vsebuje cen energentov ter hrane) do julija je bil še izrazitejši, saj je bila julija osnovna inflacija (harmoniziranega indeksa) le še za 0.14% višja kot pred letom dni. V evro območju je harmoniziran indeks v letu dni (do julija) porasel nekaj manj kot v Sloveniji (za 1.7%), čeprav je bila rast osnovne inflacije v evro območju precej višja (1% letno)!

Proizvajalčeve cen so se julija povečale za 0.2%. Pri tem so cene proizvodov za izvoz na evro območje porasle za 0.8%, za izvoz na ostale tuje trge za 0.1%, za domači trg pa so padle za 0.1%. Tudi bolj dolgoročno so proizvajalčeve cene najbolj porasle za izvozne proizvode, ki se prodajajo na evro območju (za 4.5%), najmanj pa za proizvode za domači trg (za 2.7%).

Proizvajalčeve cene za domači trg se po aprilu sicer povečujejo, vendar so tekoča povečanja majhna (okoli 0.2 odstotne točke) ali celo negativna, navkljub temu pa so v tem obdobju medletne stopnje močno povečale (z 0.7% v aprilu na 2.7% v juliju). Razlog za tako odstopanje bolj dolgoročne od kratkoročne dinamike je padanje proizvajalčevih cen po lanskem aprilu (torej zmanjševanje ustrezne osnove primerjave)!

Pričakovana dinamika cen v naslednjih treh mesecih pri proizvajalčevih cenah ostaja opazno nad dolgoročnim povprečjem. Pri življenjskih stroških blaga cenovna pričakovanja kažejo na pospeševanje cen, saj so cenovna pričakovanja v trgovini na drobno opazno nad dolgoletnim povprečjem (delež anketiranih, ki pričakuje naraščanje cen kar za 20% vseh anketiranih presega delež anketiranih, ki pričakujejo zmanjšanje cen), medtem ko so cenovna pričakovanja pri storitvah še naprej precej pod dolgoletnim povprečjem.

Evrske cene surovin so se v poletnih mesecih obrnile navzgor. Še konec junija je bila kratkoročna rast cen surovin (v evrih) negativna, medtem ko so v juliju cene surovin v evrih že porasle za 3.8%. Medletna dinamika se je sicer zmanjšala, vendar je bila na začetku avgusta še vedno 21.3%. V zadnjem mesecu so se najbolj podražile kovine in hrana (v evrih za 9.8% oziroma za 5.7%), najmanj pa neprehrabene kmetijske surovine in zlato (cene enih in drugih so praktično stagnirale). Ravno obratno se je dogodilo s cenami surovin v zadnjem letu, najbolj so porasle cene neprehrabnih kmetijskih surovin (za 47.6%) oziroma zlata (za 38.4%), najmanj pa cene hrane (za 17%.4).

8. Rast plač ne pospešuje več

23

Povprečne plače so junija porasle za 1.1% (povprečna bruto plača je dosegla 1492 evrov) in so bile za 4.4% višje kot pred letom dni.

Rast plač med sektorji je bila precej različna. Najbolj so se povprečne plače junija povečale v finančnih dejavnostih (za 8.3%), opazno manj, vendar še precej nad povprečjem, pa so porasle še plače v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvi ter poslovanju z nepremičninami (malo nad 3%). V nekaterih sektorjih so se junija plače opazno zmanjšale, najbolj v rudarstvu (za 3.4%). V ožji državi in izobraževanju so se povprečne plače julija komaj opazno povečale (za 0.1% oziroma 0.3%), v zdravstvu pa so se zmanjšale.

V letu dni so se plače najbolj povečale v predelovalnih, finančnih in zavarovalniških dejavnostih ter pri poslovanju z nepremičninami (porasle so za preko 7.5%). Zmanjšale so se v rudarstvu, v ožji državi in zdravstvu (za 0.4 do 0.5 odstotne točke).

Ker je zaradi velikega skoka plač (in ustreznega pritiska stroškov na fiskalno stanje države) v javnem sektorju, zaradi plačne reforme, ki je implementirana v 2008, vlada zaustavila nadaljnje zakonske korekcije plač, je relativno povečanje plač (glede na gospodarstvo), ki ga je povzročil plačni zakon, do junija letos že nevtralizirano pri ožji državi in izobraževanju, medtem ko so učinki zakona na plače v zdravstvu še veliki. Tako je v razdobju 2008/6-2010/6 povprečna urna plača v gospodarstvu porasla za 6.7%, v ožji državi in izobraževanju za 4.1% in v zdravstvu za 19.4%!

Število plačanih ur je tako kot aprila in maja tudi junija presegllo vrednosti iz lanskega leta za 0.6%. Doseglo je 170 ur, kar je bilo povprečno število delovnih ur v razdobju po vstopu v EU. Za medletno povečanje delovnih ur je, seveda, junijsko medletno povečanje bruto plač (4.4%) izviralo iz večjega obsega delovnih ur.

FINANČNA GIBANJA

9. Zastoj v dinamiki javnofinančnih prihodkov le posledica premika v timingu vplačil dohodnine

Javnofinančni prihodki so se julija opazno zmanjšali (za 5.8%). Precej je padla je tudi bolj dolgoročna dinamika.

24

Zmanjšanje prihodkov je bilo omejeno na neposredne davke in ostale prihodke, pri katerih je bilo v juliju kar 160miljonov (19.5%) manj prihodkov kot v juniju. Že drseča dvomesečna povprečja kažejo, da je do izpada zelo verjetno prišlo zaradi premika v timingu vplačil (opaznega povečanja prihodkov v juniju in ustreznega padca v juliju). Struktura sprememb neposrednih davkov kaže, da je veliko zmanjšanje skupnih davčnih prihodkov posledica velikega nihaja v dohodnini od junija na julij - ustrezni prihodki so se zmanjšali za približno 158 milijonov. Izdatnost ostalih pomembnih neposrednih davčnih oblik se je julija malo spremenila: malo se je povečal le donos pri davku na dohodek od pravnih oseb (za 0.4%), medtem ko so se prispevki neznatno zmanjšali (za 0.1%). Bolj dolgoročna dinamika je ostala pri obeh davčnih oblikah nespremenjena, davek na dohodek pravnih oseb je bil še vedno precej (za okoli 12 milijonov) manjši kot v juliju 2009, prispevki pa višji (za 9 milijonov) kot v istem razdobju lani. Za dokončno oceno učinka premika v timingu vplačil dohodnine na davčni donos pa bo potrebno počakati še vsaj dva meseca.

Prihodki od domačih davkov na blago in storitve so se julija precej povečali, vendar je bilo to posledica predvsem junijskega premika timinga vplačil, zato je tudi medletna stopnja rasti ostala na ravni približno drugega četrletja, rast impulznega trenda pa je celo padla rahlo pod 0. Levji delež davčnega donosa posrednih davkov prineseta davek na dodano vrednost in trošarine. Oba sta julija precej porasla, vendar je pri ugotavljanju vzdržnosti dinamike zaradi premikov timinga vplačil oziroma močne sezone potrebno pogledati večje agregate oziroma medletno dinamiko. Pri davku na dodano vrednost je medletno povečanje opazno veliko, tako za celotno drugo četrletje (medletna rast 5%) kot za julij (medletna rast 1%). Pri trošarinah je v drugem četrletju prihodek letos zaostal za ustreznim v drugem četrletju 2009, medtem ko je bila izdatnost trošarin v letošnjem juliju precej večja kot v lanskem.

Tudi na osnovi podatkov o javnofinančnih prihodkih do julija letos lahko potemtakem sklepamo, da je po zadnjem četrletju lani, še zlasti pa po prvem četrletju letos, sicer prišlo do obrata v tekoči dinamiki javnofinančnih prihodkov, vendar okrevanje še ni trdno.

10. Denarna napojenost se še naprej izboljšuje

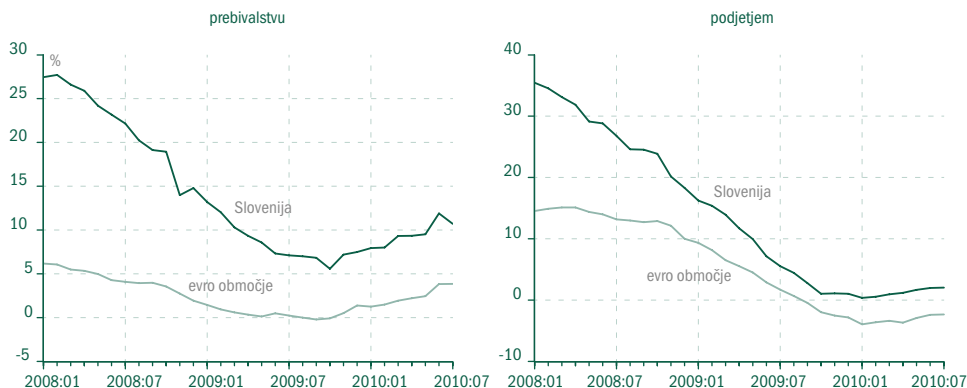
Kreditni so od aprila letos naraščali, tako pri podjetjih kot pri prebivalstvu. Julija so krediti podjetjem tekoče naraščali po 3.5% na letni ravni, krediti prebivalstvu pa po 2.7%. Bolj

dolgoročna dinamika kreditov se je pri podjetjih po aprilu povečevala počasi vendar vzdržno, julija so bili krediti podjetjem za 2% višji kot pred letom. Medletna rast kreditov prebivalstvu v tem obdobju je bila bistveno višja, še zlasti pri stanovanjskih kreditih, kjer je bila bolj dolgoročna dinamika že zelo podobna dinamiki pred krizo.

Rast kreditov tako prebivalstvu kot podjetjem je bila julija v Sloveniji tako po tekoči dinamiki, kot po bolj dolgoročni (medletni) dinamiki še naprej opazno višja kot v evro območju. Julija je bila medletna dinamika, tako pri kreditih podjetjem kot kreditih prebivalstvu, na letni ravni za približno 5 odstotnih točk višja kot v evro območju. Pri tem je potrebno opozoriti, da so julija krediti podjetjem v evro območju še naprej dolgoročno padali (bili so nižji kot pred letom dni).

25

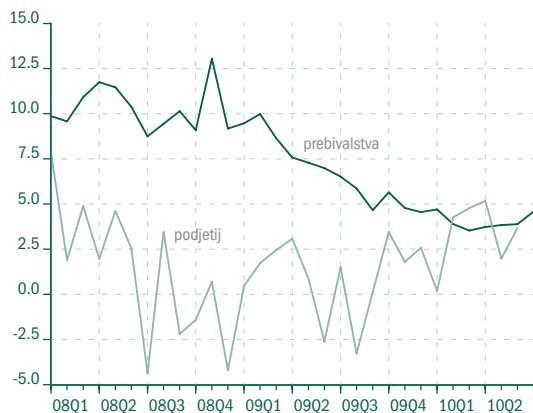
Kreditni prebivalstvu in podjetjem

Vir: ECB; BS; lastni izračuni
Opomba: Medletne stopnje rasti

Depoziti podjetjem in prebivalstvu na letni ravni so se julija zmanjšali, prvi za 2.8%, drugi pa za 1%. Vendar se je pri obeh bolj dolgoročna dinamika še naprej povečevala in bila pozitivna tako pri podjetjih kot pri prebivalstvu. Navkljub pešanju tekoče dinamike, je bolj dolgoročna (medletna) rast depozitov podjetij v Sloveniji v poletnih mesecih dohitela ustrezno rast depozitov podjetij v evro območju (za katero je zadnje leto zaostajala), medtem ko je bila rast depozitov prebivalstva v Sloveniji v poletnih mesecih, tako kot ves čas krize, precej višja kot v evro območju. Lahko trdimo, da se je denarna napojenost do letošnjih poletnih mesecev v Sloveniji izboljševala bolj sistematično kot v evro območju, tako agregatno kot po sektorjih, tako pri kreditih kot depozitih.

Depoziti v Sloveniji

Vir: BS; lastni izračuni
Opomba: Medletne stopnje rasti

26

Osnovna interventna obrestna ECB je ostala do julija nespremenjena (1%), vendar so se po aprilu (podatki o obrestnih merah so do junija) aktivne obrestne mere v Sloveniji na nekaterih segmentih vseeno zmanjšale - pri potrošniški kreditih za okoli 0.4 točke, pri kreditih podjetjem do 1 milijona evrov za okoli 0.5 točke, čeprav so aktivne obrestne mere v evro območju ostale nespremenjene. Pasivne obrestne mere se po marcu v Sloveniji niso spreminjale, v evro območju pa so se povečale za okoli 0.2 točke..

11. Plačilnobilančni primanjkljaj po šestih mesecih ostaja manjši od primerljivega lani

Plačilnobilančni primanjkljaj ostaja po prvem polletju skoraj za tretjino manjši kot primerljiv lanski, ki je bil že sicer relativno majhen.

V juniju je presežek tekoče bilance znašal 104.4 milijonov € (junija lani je bil 42.3 milijone €). Pri tem je bil blagovni presežek 36.8 milijonov € (lani 45.3 milijonov €), storitveni presežek 108.0 milijonov € (lani 95.6 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev 44.8 milijonov € (lani 67.3 milijonov €) in presežek v tekočih transferih 4.3 milijone € (junija lani primanjkljaj -31.3 milijonov €).

Po prvem poletju skupaj znaša primanjkljaj tekočega računa 158.9 milijonov €, v enakem obdobju lani pa je bil 240.1 milijonov €. Pri tem je bil blagovni primanjkljaj 281.4 milijone € (v prvih šestih mesecih lani 184.9 milijonov €), storitveni presežek 514.9 milijonov € (549.9 milijonov €), primanjkljaj pri faktorskih dohodkih 306.3 milijonov € (lani 429.9 milijonov €), neto odliv tekočih transferov 86.2 milijonov € (175.3 milijonov €).

Kapitalski in finančni račun po letošnjih šestih mesecih kažeta na neto povečanje zadolžitve v višini 417.1 milijonov € (v enakem obdobju lani je bil zmanjšanje zadolžitve v višini 81.7 milijonov €). Na finančnem računu je bilo neto tujih neposrednih naložb za 62.4 milijone €, v enakem obdobju lani je odliv znašal 411.9 milijonov €, naložb v vrednostne papirje je bilo za 1604.6 milijonov € (lani 2025.1 milijonov €), odliv po finančnih derivativih -56.7 milijonov € (-11.7 milijonov €), odliv prek ostalih naložb je znašal 1086.3 milijonov € (v šestih mesecih lani za -1879.5 milijonov €). Mednarodne rezerve pri banki Slovenije so v šestih porasle mesecih za 11.1 milijon €, v enakem obdobju lani za 159.9 milijonov €.

Plačilna bilanca Slovenije
(milijoni €)

27

	januar – junij		junij	
	2009	2010	2009	2010
I. Tekoči račun	-240,1	-158,9	42,3	104,4
1. Blago	-184,9	-281,4	45,3	36,8
2. Storitve	549,9	514,9	95,6	108,0
3. Dohodki	-429,9	-306,3	-67,3	-44,8
3.1. Prejemki	306,9	425,6	69,3	76,4
3.2. Izdatki	-736,9	-731,8	-136,6	-121,2
4. Tekoči transferi	-175,3	-86,2	-31,3	4,3
II. Kapitalski in finančni račun	-81,7	417,1	-170,1	310,4
A. Kapitalski račun	36,5	-118,0	44,6	3,3
B. Finančni račun	-118,2	535,1	-214,6	307,1
1. Neposredne naložbe	-411,9	62,4	-60,8	82,4
2. Naložbe v vrednostne papirje	2.025,1	1.604,6	-118,2	97,1
3. Finančni derivativi	-11,7	-56,7	-1,0	-22,9
4. Ostale naložbe	-1.879,5	-1.086,3	-23,5	173,5
5. Mednarodne denarne rezerve	159,9	11,1	-11,1	-23,0
III. Neto napake in izpustitve	321,8	-258,2	127,8	-414,8

Po podatkih junijskega Biltena Banke Slovenije je skupni bruto zunanji dolg konec aprila znašal 40940 milijonov € (marca 40905 milijonov €), terjatve do tujine pa 29.855 milijonov € (marca 30.012 milijonov €), tako da je znašal neto zunanji dolg v aprilu 11.084 milijonov €, kar je za 190 milijonov € več kot je bil marca. S tem je dosežen nov rekord neto zunanje zadolžitve Slovenije.

Skupne rezerve Banke Slovenije so bile konec maja 806.0 milijonov €, konec aprila 705.6 milijonov €. Pri tem je bilo deviznih rezerv za 418.5 milijonov €, zlata za 99.6 milijonov €, imetij pri MDS za 237.4 milijonov € in rezervne pozicije pri MDS za 50.4 milijone €.

STAREJŠI IN NJIHOVA VLOGA NA TRGU DELA

mag. Magda ZUPANČIČ¹

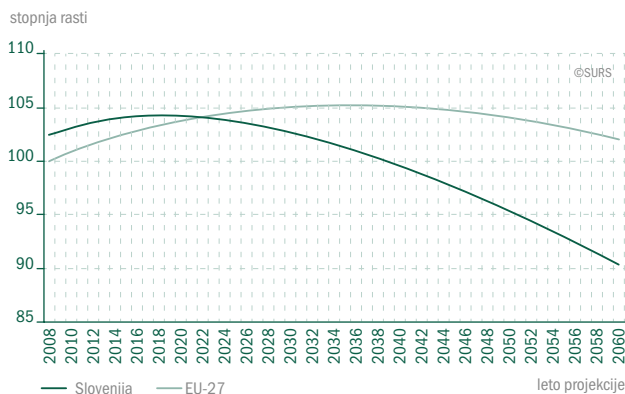
1. Uvod

28

V zadnjem času smo v Sloveniji priča mnogim razpravam, komentarjem ter kritikam podaljševanja delovne dobe. Dvig upokojitvene starosti predstavlja v razmerah daljše življenjske dobe ter demografskih sprememb ukrep mnogih držav Evropske unije. Do leta 2030 se bo v EU število oseb v delovni dobi namreč znižalo za 6,8 % oziroma za več kot 20 milijonov, do leta 2050 bo v EU ena od treh oseb starejša od 65 let. Izdatki, vezani na staranje do leta 2050 bodo zrasli za 4 % in bodo predvidoma predstavljali približno 10 % vseh javnih izdatkov (Napoved EK do leta 2050). Analize dokazujejo, da bi brez uvajanja reform trend staranja predstavljal izreden pritisk na javne finance ter zmanjševanje gospodarske rasti in produktivnosti, posredno tudi na zmanjševanje življenjskega standarda. Bistveno manjšo pozornost pa se posveča vlogi in pomenu starejših na trgu dela.

Slika 1:

Projekcija prebivalstva EUROPOP2008, srednja varianta, EU-27 in Slovenija, 2008–2060

Vir: Eurostat, EUROPOP2008, konvergentni scenarij

Starajoče se prebivalstvo v družbi predstavlja izziv ter priložnost hkrati. Vse bolj se zavedamo, da je potrebna redefinicija pojma starosti kot t.i. neproduktivnega obdobja, saj je starost veliko bolj heterogena in tudi bistveno bolj produktivnejša, kot jo prikazujejo »klasične« podobe o starosti. Raziskave ne potrjujejo zmanjševanja produktivnosti na individualni ravni starejših. Iz različnih razlogov je pomembno, da se starejše ohranja na trgu dela, vzporedno z ukrepi, ki jim zagotavljajo kvaliteto dela, delovnih pogojev in stalnega usposabljanja. Atrofija človeškega kapitala kot posledica nezadostne izrabe znanja, sposobnosti ter kompetenc zaradi najrazličnejših dejavnikov (npr. predčasen odhod s trga dela) predstavlja enega od pomembnih dejavnikov, ki zmanjšujejo produktivnost in konkurenčnost podjetij in držav. Hkrati se mnoge države soočajo s predsodki zaposlovanja starejših. Ovire se navezujejo na odnos do starejših delavcev s strani javnosti, zaposlenih ali delodajalcev, na vedno hitrejšo spremembo zaradi tehnološkega napredka ali organizacije dela. Po drugi strani ustrezni ukrepi, dobre prakse ter inovativni ukrepi držav članic v mnogih primerih predstavljajo nove možnosti kvalitetnih zaposlitev za starejše delavce.

Delovna aktivnost ima tako ekonomsko kot socialno komponento. Prezgodnje upokojevanje sposobnih starejših posameznikov, ki lahko s svojim znanjem in izkušnjami koristijo družbi ter znanje in izkušnje prenašajo na mlajše generacije, predstavlja degradacijo in razvrednotenje starejše osebe. Za starejše osebe z manj kvalifikacijami predstavlja upokojitev potrditev dejstva, da se vanje ne spleča vlagati, kljub dejstvu, da je donos iz novo pridobljenega znanja za podjetje velik tudi ob vlaganju v starejšo osebo (govorimo o vseživljenjskem učenju kot imperativu vseh generacij ter hitrem zastaranju znanja za posameznike vseh starosti²). Zgodnje upokojevanje v mnogih primerih vodi v nadaljevanje poklicne poti tudi po upokojitvi (npr. obrtniške storitve) v obliki sive ekonomije ter posledično gospodarske škode.

Letos sprejeta strategija Evropske komisije »Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast« do leta 2020 zastavlja ambiciozen cilj 75-odstotne stopnje zaposlenosti žensk in moških v starosti med 20 in 64 let, tudi z večjo zaposljivostjo starejših delavcev. Med petimi ključnimi cilji napredka do leta 2020 je tako v ospredju že omenjeno višanje stopnje zaposlenosti z omogočanjem dostopa in možnosti za vse skozi celoten življenjski cikel. Pri tem je poseben poudarek podan ukrepom aktivnega staranja, razvijanju in ohranjanju usposobljenosti delovne sile, ki odgovarja potrebam trga dela in ukrepom vseživljenjskega učenja, delovnim pogojem, zdravju in varnosti pri delu ter spremembi odnosa javnosti do starajoče se družbe.

Ukrepi na področju staranja prebivalstva in podaljševanja upokojitvene starosti niso novi. Že v letu 2002 je bil v okviru spomladanskega zasedanja Sveta v Barceloni določen cilj Unije in sicer višja stopnja zaposlenosti starejših (50 % v starosti 55-64 let) in višja

² Po podatkih CEDEFOP je analiza vzorca na Nizozemskem pokazala, da 30 % kompetenc posameznika zastara že v 10-15 letih (Skill mismatch in Europe. Briefing note, CEDEFOP, junij 2010).

povprečna starost umika iz trga dela v državah članicah za 5 let do leta 2010. Oba omenjena cilja sta bila vključena v skupne cilje Evropske politike zaposlovanja ter v cilje Lizbonske strategije do leta 2010. Cilja sicer na ravni povprečja Unije nista bila dosežena, vendar so bile nekatere države članice pri doseganju rezultatov zelo uspešne in so ciljne vrednosti že presegle.

2. Zakaj ohraniti starejšo populacijo na trgu dela

30

Izzivi staranja prebivalstva in daljšanja delovne dobe so omenjeni v različnih dokumentih in publikacijah. S problematiko se poleg Evropske komisije intenzivno ukvarjajo mnoge institucije, med njimi OECD, AARP, AGE itd³. Tudi Prenovljena socialna agenda (EK, julij 2008) poudarja, da je eden največjih dosežkov Evrope podaljšanje pričakovane življenjske dobe, vendar omenjeni trend zahteva spremembe delovnih vzorcev za zagotavljanje pravičnosti in finančne vzdržnosti ob istočasni izvedbi potrebne reforme zdravstvenega in pokojninskega sistema. Uvajanje načela varne prožnosti (EK, 2007) predstavlja pobudo na ravni Evropske unije kot tudi na ravni posameznih držav članic, ki povezuje fleksibilnost trga dela, organizacije dela ter pogodbeno razmerja v okviru fleksibilne oblike delovnih razmerij, aktivne politike zaposlovanja, vseživljenjsko učenje ter modernizacija socialnih sistemov za večjo prilagodljivost podjetij in delavcev ter ohranjanja zaposljivosti, tudi v kontekstu demografskih sprememb.

Vedno glasneje se opozarja na nevarnost razkoraka v usposobljenosti ter v znanjih, ki ustrezajo potrebam delodajalcev glede na obstoječo ponudbo na trgu dela, kar lahko znatno vpliva na (ne)konkurenčnost nacionalnih gospodarstev v prihodnosti. V letu 2008 je institucija CEDEFOP (v sodelovanju z mrežo Skillnet) izdala prvo celovito publikacijo pregleda predvidevanj potreb po usposobljenosti do leta 2015, kasneje dopolnjeno za obdobje do leta 2020. Predvidevanja slonijo na makroekonomskih projekcijah. Staranje prebivalstva Evrope se bo odražalo v pomanjkanju starejših delavcev, tudi nadomestnih delavcev zaradi upokojevanja (za vse vrste dela), tudi morebitna migracija ne bo mogla zapolniti vrzeli zaradi neskladja med ponudbo in povpraševanjem znanj in usposobljenosti migrantov. Ne smemo pa pozabiti, da se tudi migranti starajo. Resolucija EK »Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta« kot odziv na omenjeno raziskavo poziva države članice k ukrepom, kako prebivalce Evropske unije usposobiti za potrebe sodobnih trgov dela ob hkratnem zvišanju udeležbe starejših na trgu dela.

V primeru starejših delavcev zavzema vedno pomembnejšo vlogo koncept družbene odgovornosti v smislu dvigovanja standardov kvalitete dela, višanja socialne kohezije ter socialnega razvoja, kar dviguje motivacijo posameznika za daljšo delovno aktivnost.

³ Zanimivo analizo staranja prebivalstva po posameznih članicah v omogoča publikacija »Pregled zdravja, staranja in upokojevanja v Evropi« (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe – SHARE).

Pozitiven vpliv družbene odgovornosti pa je bil prvič potrjen tudi v publikaciji Evropske komisije »Poročilo o konkurenčnosti 2008«⁴, kjer poročilo poudarja, da ima prisotnost družbene odgovornosti pozitiven vpliv na konkurenčnost Evrope.

Ukrepi aktivnega staranja zavzemajo vedno pomembnejše mesto v nacionalnih politikah držav članic EU. Vsaka država želi po najboljših močeh odgovoriti na izzive staranja, z zagotovitvijo ustreznih pogojev ter s konkretnimi politikami. V strokovni literaturi se kot najpogostejši pogoj zaposljivosti starejših oseb opredeljuje delovna sposobnost. Delovna sposobnost starejših oseb (t.i. WAI-work ability index, Ilmarinen, Tuomi, 2005) je bila javnosti prvič predstavljena v letu 1992. V svoji vsebini predstavlja bistveno širši vidik komponent kot pojem »primernost za delovno mesto«, saj pomembno mesto pripada tudi področju vrednot ter odnosov med ljudmi. Indeks predstavlja zanimiv in celovit vpogled v delovno sposobnost ter znanje, sposobnosti in kompetence starejših oseb, dodatno tudi zaradi možnosti kvantitativnih evalvacij testiranja, v smislu primernih oz. potrebnih komponent za boljši delovni rezultat posameznika. Staranje je namreč kompleksen pojav, ki ga ne smemo enačiti z nesposobnostjo posameznika.

Zakaj ohranjati starejše delavce na trgu dela, je zelo jasno povedala študija AGE Concern iz Velike Britanije (2003): »The economy and older people«. Študija podaja argumente za daljšo delovno aktivnosti in sicer iz sledečih razlogov: i) slabosti staranja niso le funkcija starih, ljudje začno izgubljati posamezne sposobnosti že v sredini tridesetih let, ii) določene sposobnosti se izboljšujejo s starostjo, zlasti to velja za razumevanje, znanje ali verbalne teste, iii) bistvena slabšanja sposobnosti zadevajo le manjši del zaposlenih, iv) starejši so pri delu doslednejši od mlajših, pri tem pa mlajši opravljajo zelo dobro ali pa celo zelo slabo fizične in poznavalske teste, v) večina delovnih nalog ne zahteva polne izrabe mentalnih in fizičnih sposobnosti, take zahteve so le občasne ter vi) delo je večinoma poznano in utečeno, učinkovitost se ne zmanjšuje s starostjo, starejši zmanjševanje sposobnosti nadomeščajo z več izkušnjami in znanjem.

Analize dodatno kažejo vrsto pozitivnih podatkov o starejših delavcih, kot npr. i) starejši delavci so v primerjavi z mladimi redkeje odsotni z dela, ii) starejši delavci bolje zadovoljujejo stranke, posebej v kritičnih situacijah ali v stikih s starejšimi strankami, iii) mnogi delodajalci poznajo pozitiven vpliv starejših delavcev na promet podjetja. Ohranitev starejših delavcev zmanjšuje stroške uvajanja novih delavcev ter iv) starejši delavci predstavljajo neformalne mentorje mlajšim in jim prenašajo življenjske izkušnje. Pri tem znova poudarjam, da raziskave ne potrjujejo manjše produktivnosti starejših delavcev na individualni ravni. Manjša produktivnost je večinoma rezultat premajhnega vlaganja v človeški kapital starejšega delavca. Po drugi strani so starejši delavci manj zainteresirani za vseživljenjsko učenje, čeprav raziskave ne potrjujejo mnenju, da so v učenju manj uspešni.

4 Communication from the Commission on the European Competitiveness Report 2008. COM (2008) 774 final

Po raziskavah Evropske komisije (European Business Test Panel, 2008) kar 63 % zaposlenih v podjetjih z raznolikostjo zaposlenih meni, da je prav ta prispevala k inovativnosti in kreativnosti na delovnem mestu.

Ustrezno usposobljeni starejši delavci so v sodobni družbi ključnega pomena za konkurenčnost, od okolja pa je odvisno, ali bo »zaloga« znanja, usposobljenosti in kompetenc posameznika v času zastarala ali se bo skladno z razvojem družbenih procesov nadgrajevala in se tudi produktivno uporabljala. Evropa s povprečjem 46% zaposlenosti starejših od 55-64 let (EU-27) v 2009 zaostaja za stopnjo zaposlenosti starejših v ZDA in Japonsko, približno 80 mio oseb v EU ima zgolj osnovno izobrazbo oz. so nizko izobraženi, od tega visok delež starejših (Evropa 2020), v katere družba ni vlagala. Razkorak v produktivnosti glede na ključne gospodarske partnerje se v zadnjem desetletju pogloblja. Vlaganje v starejše osebe torej predstavlja enega najpomembnejših predpogojev za ohranitev konkurenčnosti in zaposljivosti Unije ter nacionalnih gospodarstev. Nezadostne kompetence, neprilagojenost organizacijskim in tehnološkim spremembam brez ustreznega, individualno prilagojenega vlaganja v usposabljanje lahko dejansko povzročata oviro pri zaposlovanju starejših, zato je izjemnega pomena spoznati raznovrstnost starejših glede pomanjkljivosti/prednosti ter temu primerno razviti metode upravljanja s starejšimi (age management).

32

3. Tuje prakse aktivnega staranja v Evropi

Države Evropske unije že vrsto let izvajajo različne ukrepe v podporo daljšanju delovne dobe, večji usposobljenosti in kvaliteti dela za starejše. Finska je med prvimi državami začela sistemsko izvajati ukrepe aktivnega staranja (Programme on Age Workers – FINPAW, ki predstavlja preko štirideset ukrepov, osredotočenih na zaposljivost ter sposobnost dela) in predstavlja interakcijo med ekonomskim in socialnim razvojem. Obsežen dokument vsebuje zakonodajne spremembe, raziskovalne in razvojne projekte, usposabljanje in obširno komunikacijo, akcije varnosti pri delu ter ukrepov za preprečevanje poklicnih bolezni.

Britanska vlada dopolnjuje pokojninski sistem, zagotavlja delovne programe za starejše in invalidne delavce. V zadnjih letih so bili sprejeti znatni ukrepi v podporo aktivnemu staranju. Program »New Deal 50 Plus« ponuja vrsto navodil, izobraževanje in finančno podporo starejšim delavcem. Program je uspešno pomagal že 100.000 osebam pri vključitvi v delo, čeprav je večina od njih prosila za podporo v času nezaposlenosti in ne za ugodnosti zaradi bolezni ali invalidnosti. Nemčija je že pred leti uvedla obsežno iniciativo INQUA (Initiative Neue Qualitaet der Arbeit), z ukrepi prožnih delovnih pogojev, vseživljenjskega učenja, zaščito zdravja, izboljšave delovnih mest ter ukrepov večje zaposljivosti starejših delavcev. Program je nudil svetovanje malim in srednjim podjetjem pri upravljanju s starejšimi delavci, uvajajo se revizije delovnih pogojev starejših delavcev.

Švedska poudarja pomen mobilnosti delovnih mest kot možnosti za razvoj/prenos novega znanja in izboljšanje zaposljivosti v povezavi s spremenjenimi zahtevami starejših. Francija omogoča osebam z dvajset let delovne dobe in osebam nad 45 let starosti t.i.»skills audit« za priznavanje njihovih kvalifikacij, starejše se spodbuja k ustanavljanju malih podjetij s pomočjo svetovanj. Francija dodatno spodbuja k vključevanju starejših strokovnjakov v podjetja za prenos znanja, razvoj in izobraževanje (kreiranje mreže izmenjave izkušenj in dobrih praks).

Češka je v že v letu 2000 predložila Nacionalni program aktivnega staranja (obdobje 2003-2007), med drugim zajema možnosti individualnega obravnavanja strokovnega razvoja, možnosti mentorstva starejših oseb mlajšim, zagotavljanje socialne integracije starejših ter posebna usposabljanja, namenjena starejšim osebam. Nizozemska v letošnjem letu pripravlja pokojninsko reformo, predvideno bo zvišala upokojitveno starost na iz 65 na 67 let. Vzporedno z dvigom upokojitvene starosti je nizozemska vlada v letu 2009 uvedla novo obliko financiranja v obliki individualnih izobraževalnih računov, pobude delodajalcem za uvajanje politik osveščanja in upravljanja s človeškim kapitalom starejših ter uvedbo indeksa delovne sposobnosti, ki bo omogočal preventivno diagnosticiranje delovnih sposobnosti za nadaljnje delo ter morebitne ukrepe za izboljšanje zaposljivosti starejših (uvajanje t.i. workability managers«). V januarju 2009 so uvedli dodatni bonus za daljšo delovno aktivnost posameznika nad 65 let, delavci starejši od 57 let so deležni davčnih olajšav. Zanimiv pristop k lajšanju delovnega življenja je tudi zbirka dobrih praks zaposlovanja starejših (več kot 100 primerov), ki delodajalcem lahko služijo kot orodje za upravljanje z zaposlenimi. Vsi ti ukrepi predstavljajo ukrepe, vzporedne dvigovanju upokojitvene starosti.

4. Slovenija in staranje prebivalstva

Za razjasnitev stanja starejših na trgu dela Slovenije pogledimo nekaj osnovnih statističnih primerjav z Evropsko unijo. V letu 2009 je bila v EU-27 v povprečna stopnja zaposlenosti starejših oseb (55-64 let) 46%, v EU-15 pa je v istem letu povprečna stopnja zaposlenosti starejših znašala 48%. Stopnja zaposlenosti starejših v Sloveniji, ki zajema populacijo od 55-64 let, je v letu 2009 znašala po podatkih EUROSTAT 35,6% (v letu 2008 32,8% in v letu 2007 33,5%). V primerjavi s povprečji EU sodi torej Slovenija med države, ki beležijo eno najnižjih stopenj zaposlenosti oseb v starostni skupini 55-64 let. V starostni skupini 55-64 let je bilo v letu 2008 v Sloveniji v vseživljenjsko učenje vključenih le 5,4 % vseh zaposlenih starejših delavcev, kar nakazuje na nizek delež vlaganja v starejše.

Tabela 1:
Stopnja zaposlenosti v starostni skupini 55-64 let v EU ter v Sloveniji (2001-2009)

SKUPAJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	37,5	38,2	39,9	40,5	42,4	43,5	44,7	45,6	46,0
EU15	38,4	39,8	41,5	42,5	44,2	45,3	46,6	47,4	48,0
SLO	23,4	25,9	22,7	30,1	30,7	32,6	33,5	32,8	35,3

Vir. EUROSTAT

34

Slovenija se sooča s paradoksom staranja prebivalstva. Po eni strani obstoječih starejših strokovnjakov ter usposobljenih posameznikov, ki jim trg zaradi zakoreninjenih splošnih predsodkov do »staranja« ne priznava več njihovega položaja na trgu dela ter po drugi strani, kar je za gospodarstvo še bolj pogubno, veliko večje množice starejših delavcev, predvsem v kategoriji nad 55 let, v katere znanje, usposobljenost, sodobne kompetence, skratka osebni razvoj se večinoma ne vplaga. Omenjeno stanje na položaj Slovenije glede konkurenčnosti in produktivnosti delovne sile agregatni ravni močno poslabšuje. Intenzivno vlaganje v starejše delavce bo ob podaljševanju upokojitvene starosti in pomanjkanju razpoložljive delovne sile v bodoče nujno. Obstoječa izobrazbena struktura starejših je namreč relativno nizka. Dodaten negativen dejavnik starejše populacije pri soočanju s trgom dela predstavlja negativen odnos javnosti do starejših, kar očitno zmanjšuje zadovoljstvo pri delu kot pomemben element odločitve za kasnejši odhod s trga dela.

Na problematiko starajočega se prebivalstva Slovenije in nizkega deleža zaposlenosti starejših je v svojih letnih poročilih opozarja tudi Evropska komisija od leta 2006 naprej s priporočilom Sloveniji po aktivaciji ukrepov za dvig zaposlenosti starejših in kasnejšega izhoda iz delovnega življenja. Podobno priporočilo je podal tudi OECD, pri čemer sta priporočilo obeh institucij argumentirani z ekonomskega vidika, brez političnih ali ideoloških predpostavk. Dejstvo je, da je Slovenija že v času tranzicije kot način zagotavljanja socialnega miru izvajala prakso predčasnega upokojevanja⁵. Na ta način je izgubila množico potencialnih delavcev, ki so razpolagali z znanjem ter z bogatimi izkušnjami. Država ni želela vlagati v starejše delavce, s tem pa je tudi pripomogla k obstoječemu stanju nizke stopnje zaposlenosti starejših ter k višjim stroškom pokojninskih obveznosti. Ob zmanjšanjem obsegu delavcev (tudi zaradi predčasnega upokojevanja) je država postajala dražja, omenjeno posredno bremeni podjetja, s tem pa se krog zaključil v nižji konkurenčnosti in blagostanju države in posameznika. Situacija je zahtevala reforme.

⁵ Priporočili OECD in EU glede ukrepanja v času krize izrecno opozarjata, da bo naslednji val krize predstavljal »krizo pomanjkanja (ponudbe) delavcev na trgu dela«. Svet se hitro stara, zgodnje upokojevanje predstavlja v razmerah negativnih demografskih trendov povsem neustrezen ukrep. Veliko število držav se je v zadnjih 20. letih soočilo z lastno gospodarsko krizo in kot ukrep za lajšanje krize so uporabili invalidsko in zgodnje upokojevanje. Izkušnje teh ukrepov so bile izrazito negativne, zato tudi te države izrecno svarijo pred zatekanjem v tovrstne izkušnje ter po drugi strani poudarjajo prednosti ter postopnega prehoda v upokojitev s pomočjo fleksibilnejših oblik dela, primernih starejšim.

V letu 2008 je Kapitalska družba naročila raziskavo, ki se je nanašala na izzive staranja z vidika podjetij, izvedena pa je bila v sodelovanju z Inštitutom za management in organizacijo na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Izsledki raziskave so pokazali, da se delodajalci zavedajo staranja prebivalstva in večjega deleža starejših zaposlenih, vendar po drugi strani večinoma niso razvili načinov ravnanja s starejšimi (prilagoditev delovnega mesta, usposabljanje in izobraževanje...). Le 10 % podjetij razmišlja o uvedbi posebnih programov za starejše zaposlene, razvit sistem imajo večinoma podjetja v tuji lasti. Večina podjetij, kar 86 %, programov, namenjenih starejšim, nima in niti ne razmišlja o njihovi uvedbi (stanje v 2008). Situacija je zaskrbljujoča in terja spremembe.

Raziskava ki jo je že v letu 2007 izvedlo Združenje delodajalcev Slovenije v okviru projekta Ageing workforce,⁶ je za Slovenijo pokazala, da se približno 40 % delodajalcev zaveda, da bodo starejši v prihodnosti imeli večjo vlogo, kot jo imajo danes, problematike se po drugi strani ne zavedajo predvsem majhna podjetja. Raziskava je tudi pokazala, da 12 % podjetij v Sloveniji zaposluje več kot petino starejših, 42 % podjetij pa med svojimi delavci zaposluje med 5 do 10 % starejših. Kar 46 % delodajalcev ima zaposlenih manj kot 5 % starejših od 55 let. Po drugi strani je raziskava pokazala, da po mnenju delodajalcev storilnost starejših ni nižja od mlajših sodelavcev. Na pomen ohranjanja starejših delavcev na trgu dela opozarjajo tudi delodajalci, ki ostro nasprotujejo programom zgodnje upokojitve (Ageing workforce- managing the challenge).

Tudi delodajalci v Sloveniji namreč vedno bolj zavedajo, da bodo že v bližnji prihodnosti soočeni s pomanjkanjem delavcev. Postati bodo morali inovativni in konkurenčni ter se ustrezno aktivirati ter tržiti (tudi s privlačnejšimi pogoji dela), da bodo v svoje okolje pritegnili razpoložljive, torej tudi starejše delavce. Ob podaljševanju delovne dobe bodo morala tudi majhna in srednja podjetja vlagati več energije v izboljšanje kvalitete upravljanja s starejšimi, pri tem bi bila za manjša podjetja brez lastnih kadrovskih služb zanimivo zunanje svetovanje o upravljanju s starejšimi, morda kot dodatno storitev s strani Zavoda za zaposlovanje. Več poudarka pa bo ob ustaljeni miselnosti javnosti do starejših na delovnem mestu morala Slovenija posvetiti preprečevanju mobbinga in podcenjevalnega odnosa javnosti do starejših oseb. Nedvomno pa ima pomembno vlogo pri pripravi, izvedbi, spremljanju in revizijah učinkov država s svojimi ukrepi in politikami kot tudi usklajenost ukrepov ter reform.

5. Ukrepi MDDSZ za višanje zaposlenosti in daljšo delovno aktivnost starejših

S ciljem izboljšanja situacije zaposlovanja starejših in daljše delovne aktivnosti v Sloveniji je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) letos predstavilo dokument

⁶ Raziskava je potekala skupaj s še petimi delodajalskimi združenji (AT, HR, CZ, HU in SK), sodelovalo je 1.300 podjetij z več kot 630.000 zaposlenimi (vir: mag. Tatjana Pajnikihar, 8. festival za tretje življenjsko obdobje).

»Ukrepi za spodbujanje aktivnega staranja«. Dokument je sestavljen iz pomembnih in med seboj povezanih delov, in sicer iz ukrepov, namenjenih starejšim brezposelnim, ukrepov, namenjenih zaposlenim starejšim, ukrepov zdravja in varnosti pri delu ter ukrepov, ki se navezujejo na spreminjanje odnosa delodajalcev in široke javnosti do starejših. Ukrepi, namenjeni brezposelnim, starejšim od 45 let zajemajo vključevanje v javna dela, subvencioniranje zaposlitev, programi pomoči pri iskanju zaposlitve, institucionalno usposabljanje in uvajanje v delo pri delodajalcu, subvencioniranje samozaposlitve ter predvideno zaposlovanje starejših brezposelnih v preostale programe aktivne politike zaposlovanja. Dodaten ukrep predvideva boljšo, hitrejšo in učinkovitejšo obravnavo starejših brezposelnih na Zavodu RS za zaposlovanje.

36

Ukrepi, namenjeni starejšim zaposlenim vključujejo ukrepe usposabljanja in izobraževanja ter ukrepe za izboljševanje delovnih razmer, zdravja pri delu in prilagoditev pri delu. Cilj ukrepa usposabljanja in izobraževanja predstavlja večja usposobljenost in konkurenčnost starejših na trgu dela. Največ starejših zaposlenih se bo vključilo v program Usposabljanje za zaposljivost v obdobju 2009–2010. Program Znanje uresničuje sanje je namenjen večji usposobljenosti starejših zaposlenih, 30 % vseh predvidenih mentorskih shem in 30 % vseh predvidenih krožnih zaposlovanj v letu 2010 je namenjenih starejšim. MDDSZ se zaveda, da bodo s predvidenim podaljševanjem delovne dobe za uveljavitev pravic iz pokojnine starejši delavci morali ostati delovno aktivne daljše obdobje, brez dodatnih znanj in sodobnih kompetenc pa dolgoročno nekonkurenčni in posledično manj zaposljivi na trgu dela, pri tem pa morajo pridobljena znanja odsevati potrebe delodajalcev. Novi Zakona o urejanju trga dela predvideva dodatno premoščanje vrzeli v usposobljenosti in udeležbi v vseživljenjskem učenju (tudi za starejše delavce) in sicer z novo storitvijo Zavoda o usmerjanju kariere tekom celotnega delovnega obdobja, ki bo na voljo tako zaposlenim kot brezposelnim osebam.

Ukrepi, namenjeni izboljševanju delovnih pogojev in zdravja pri delu ter prilagoditev pri delu so izjemnega pomena za to, da bo več ljudi dočakalo starost zdravih in sposobnih, da intelektualno, duhovno in fizično še prispevajo k družbi. Ukrepi se nanašajo na že obstoječo Resolucijo o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu, ki v svoji vsebini obravnava tudi problematiko staranja. Poudarek programov zdravstvenega varstva v svetu vse bolj poudarja zdravo staranje ter ne »starejše ljudi«. Novela Zakona o varnosti in zdravju pri delu je trenutno v javni razpravi (julij 2010). Poudarek noveli je podan tudi staranju delavcev in podaljševanju delovne aktivnosti. Med naloge delodajalca se uvajajo aktivnosti in ukrepi za krepitev zdravja pri delu, glede zdravstvenih pregledov pa novela zakona poudarja obveznost, da so usmerjeni v odkrivanje tveganj za zdravje, ki izhajajo iz konkretnega delovnega mesta, na katerem delavec dela.

Ukrepi spreminjanja odnosa delodajalcev in široke javnosti do starejših so pomemben, horizontalen ukrep za spodbujanje aktivnega staranja in vključujejo komunikacijsko strategijo in izvedbeni načrt Zavoda RS za zaposlovanje za promocijsko kampanjo za

zaposlovanje starejših. Ukrepa sta usmerjena v ozaveščenost delodajalcev do zaposlovanja starejših, večjo usposobljenost zaposlenih na Zavodu RS za zaposlovanje za svetovanje starejšim iskalcem zaposlitve, informacijske kampanje za mala in srednja podjetja, vpliv na ozaveščenost širše javnosti do starejših v družbi ter v ukrepe izboljšane samopodobe starejših.

Država se je aktivno vključila v ukrepe, ki »podpirajo« podaljševanje delovne dobe. Še neizkoriščene možnosti zaposlovanja starejših se med drugim porajajo v t.i. zelenih delovnih mestih, v podjetništvu starejših, nove možnosti zaposlovanja starejših nudi Zakon o socialnem podjetništvu, s staranjem prebivalstva se bo večalo povpraševanje po socialnih in zdravstvenih storitvah. Strokovnjakom in visoko izobraženim osebam se mora v bodoče omogočiti prenos znanja na mlajše osebe, tudi nižje usposobljene osebe lahko s pomočjo usposabljanj v t.i. mehkih znanjih nudijo mentorstvo. Omenjeno je toliko pomembnejše v obrtniških storitvah, kjer bo že v kratkem opazno pomanjkanje mladih – nadomestitvena stopnja je namreč prenizka.

37

6. Zaključek

Trend staranja prebivalstva ter posledično pomanjkanje delavcev v Sloveniji v prihodnosti zahtevata ukrepe za višanje stopnje zaposlenosti ob daljšanju delovne dobe. Pomembno je ohraniti starejše delavce na trgu dela, ob hkratnih ukrepih za njihovo višjo zaposljivost in izboljšane kvalitete dela. Posebno pozornost potrebujejo mala in srednja podjetja, ki se z izzivom staranja še le začenjajo soočati in ne premorejo koncepta upravljanja s starejšimi, pri tem dodatno motivacijo za vlaganje v starejše predstavljajo finančne spodbude za usposabljanje ter vlaganje v vseživljenjsko učenje. Izzivov je veliko.

Izziv staranja je odgovornost vseh. Država lahko s svojimi ukrepi usmerja in svetuje, posredno vpliva na pospeševanje zaposlovanja starejših delavcev z različnimi ciljnim ukrepi zaposlovanja starejših, a ne more direktno vplivati na zaposlovalno politiko posameznega (privatnega) podjetja. Delodajalci predstavljajo ključni dejavnik pri upravljanju s starejšimi z višanjem kvalitete dela, prilagoditvijo delovnih mest in predvsem v usposobljenost starejših oseb za dolgoročno zaposljivost v družbi znanja, ki pogojuje konkurenčnost v globalnem okolju. Odgovornost posameznika se navezuje na aktivnost usposabljanja in prilagajanja novim razmeram. Odgovornost družbe pa je predvsem v spremembi odnosa do staranja ter v zavedanju, da so starejši vitalen in pomemben člen družbe. Staranja prebivalstva res ne moremo zaustaviti, lahko pa storimo veliko, da bo daljše delovno življenje pozitivna izkušnja in izziv posameznika.

Literatura in viri

38

1. *Ageing Workforce - Managing the Challenge*. Association of Employers of Slovenia. May, 2008.
2. COM (2001) 366 final: "Green Paper. Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility". European Commission.
3. COM (2007) 359: *Commission Communication on Common Principles of Flexicurity*. Luxembourg. Office for Official Publications of the European Communities, European Commission.
4. COM (2008) 774 final: "Communication from the Commission on the European Competitiveness Report 2008". European Commission.
5. COM (2009) 180 final: *Dealing with the impact of an ageing population in the EU (2009 Ageing Report)*. European Commission.
6. COM (2010) 2020: *A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*. European Commission.
7. *Future skill needs in Europe. Medium-term Forecast (Synthesis report)*. CEDEFOP. European Centre for the Development of Vocational Training. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
8. Hake J. Berry: *Sustainable employability: Policy response to extending working life. Peer Review on »Activation of elderly: increasing participation, enforce employability and working age until the age of 67. Netherlands, June 2010.*
9. Illmarinen J., Tuomi K., Seitsamo J. (2005): "New dimension of workability. Assessment and promotion of work ability, health and wellbeing of ageing workers". Elsevier, Amsterdam.
10. *Inclusive labour markets and in-work poverty. (Commission note), EMCO/43/300610/EN.*
11. "Live longer, work longer" (2006). OECD, OECD Publications.
12. *OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Slovenia 2009*. OECD, 2009.
13. *Prebivalstvo Slovenije danes in jutri, 2008-2060. Projekcije prebivalstva EUROPOP2008 za Slovenijo*. SURS, julij 2009.
14. *Prenovljena socialna agenda: Priložnosti, dostopnost in solidarnost v Evropi 21. stoletja*. EK, COM (2008), 412 končno.
15. *Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe – SHARE, 2008.*
16. *Staranje delovne sile – priložnost za podjetja*. Združenje delodajalcev Slovenije, april, 2010.

Leto	Domače končno trošenje za blago in tržne storitve													
	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Širša država				Skupno	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast
2004	14196	6.3	0.56	6783	13.9	1.11	1793	-4.8	0.12	22774	7.4	0.68		
2005	14967	5.4	0.41	7210	6.3	0.60	1910	6.5	0.57	24088	5.8	0.48		
2006	15955	6.6	0.45	7959	10.4	1.37	2073	8.5	0.50	25988	7.9	0.74		
2007	17205	7.8	0.73	9631	21.0	0.99	2212	6.7	1.16	29048	11.8	0.87		
2008	19243	8.8	0.00	10405	9.78	0.87	2526	14.18	1.35	32174	9.50	0.87		
2009	18852	-2.30	-2.78	8369	-22.11	-23.57	2512	-0.57	2.56	29732	-8.70	-9.29		
2009/1	1398	0.25	-0.25	561	-24.60	-5.16	172	11.26	-3.97	2132	-7.07	-2.10		
2	1382	-5.68	-0.37	674	-21.21	-3.75	180	6.66	-0.58	2235	-10.18	-1.47		
3	1618	2.33	-0.85	760	-15.79	-3.21	197	-1.47	0.00	2575	-4.05	-1.52		
I	4407	-0.77		1995	-20.25		549	4.92		6951	-6.90			
4	1584	-5.38	-0.73	661	-28.22	-3.46	213	15.35	-0.42	2458	-11.56	-1.54		
5	1580	-6.67	-1.33	710	-27.01	-3.16	203	1.77	-0.39	2492	-12.99	-1.85		
6	1632	-0.67	-0.20	740	-21.76	-2.65	204	-0.84	0.20	2576	-7.83	-0.96		
II	4796	-4.27		2112	-25.65		619	5.12		7527	-10.81			
7	1666	-1.92	0.44	738	-22.11	-1.13	208	1.78	0.39	2612	-8.36	-0.07		
8	1519	-0.02	-0.09	703	-20.40	0.58	214	15.11	0.90	2436	-5.89	0.13		
9	1611	-5.68	0.40	742	-28.08	-0.49	184	-6.31	-0.44	2537	-13.59	-0.08		
III	4796	-2.63		2183	-23.73		605	3.29		7584	-9.43			
10	1655	-3.44	0.24	766	-23.63	0.96	206	-0.71	-0.88	2627	-10.17	0.27		
11	1499	-2.51	-0.01	677	-17.63	0.36	214	-11.42	-2.37	2390	-8.12	-0.13		
12	1699	1.86	1.19	636	-11.02	0.57	322	-15.05	-1.47	2657	-3.79	1.00		
IV	4852	-1.35		2079	-18.14		741	-10.39		7673	-7.40			
1	1374	-1.88	0.23	493	-12.26	-2.14	170	-1.24	-2.21	2037	-4.56	-0.45		
2	1331	-3.92	-1.01	529	-21.56	-3.09	179	-0.50	0.12	2039	-8.95	-1.48		
3	1669	2.91	0.92	668	-12.04	-0.01	206	4.93	1.26	2543	-1.34	0.74		
I	4373	-0.76		1690	-15.32		555	1.21		6619	-4.78			
4	1617	2.06	0.03	596	-9.82	-1.54	193	-9.47	0.45	2406	-2.13	-0.28		
5	1619	2.50	-0.43	669	-5.75	-0.67	215	6.21	2.13	2504	0.45	-0.29		

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medlet stopnja	mil. €	medlet stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2004	12783	13.3	1.45	4276.0	19.1	952925	9.6	102.0	01	96.2	-0.2		
2005	14214	11.2	0.83	4927.4	15.2	1053198	10.5	104.5	2.4	99.6	3.5		
2006	16760	17.9	1.35	5848.1	18.7	1159833	10.1	106.4	1.8	103.4	3.8		
2007	19387	15.7	0.85	6740.1	15.3	1237251	6.7	105.7	2.1	104.9	1.5		
2008	19724	1.74	-0.68	7407	9.90	1308960	5.4	109.3	3.4	108.0	2.9		
2009	16006	-18.85	-2.186	5773	-22.07	1090939	-16.6	107.3	-1.82	107.0	-0.84		
2009/I	3869	-23.02		1340	-22.00	254359	-19.5	108.6	0.93	107.6	0.59		
4	1292	-29.44	-2.58	499	-28.67	88090	-24.0	106.7	-1.75	106.3	0.09		
5	1320	-21.56	-2.44	462	-23.64	84919	-20.7	108.6	-0.91	106.6	0.00		
6	1405	-18.70	-0.21	484	-25.87	92825	-18.6	108.7	0.37	106.7	-1.48		
II	4017	-23.37		1445	-26.18	265835	-21.1	108.0	-0.77	106.5	-0.47		
7	1388	-21.87	0.63	523	-26.92	101328	-16.9	106.3	-4.32	107.4	-1.29		
8	1055	-20.14	-0.31	428	-22.56	79570	-19.8	106.7	-3.70	106.9	-1.38		
9	1483	-20.43	2.98	502	-29.29	92791	-19.2	106.0	-3.28	107.2	-2.01		
III	3926	-20.87		1453	-26.55	273688	-18.6	106.3	-3.77	107.2	-1.56		
10	1494	-17.39	2.54	530	-22.45	99616	-16.5	104.5	-4.22	106.3	-2.39		
11	1464	-2.25	2.73	509	-9.78	98093	-2.1	107.6	-2.89	106.7	-2.56		
12	1237	4.02	3.22	495	-2.02	99950	0.7	107.4	-2.72	107.6	-0.83		
IV	4195	-6.68		1534	-12.48	297659	-6.6	106.5	-3.27	106.9	-1.93		
2010/I	1222	2.67	0.19	344	-6.63	77224	2.33	107.1	-0.83	108.8	1.87		
2	1318	2.57	0.61	420	-7.16	90900	6.31	106.1	-3.46	109.5	1.01		
3	1639	17.55	3.15	566	8.85	116779	25.05	109.2	1.21	111.0	3.25		
I	4179	8.00		1330	-0.81	284903	12.0	107.5	-1.04	109.8	2.04		
4	1451	12.32	0.64	488	-2.20	106245	20.61	106.6	-0.08	111.9	5.25		
5	1560	18.14	2.01	541	17.01	106943	25.93	110.2	1.49	113.3	6.26		
6	1668	18.75	2.65	566	16.91	122578	32.05	110.1	1.30	114.8	7.56		
II	4679	16.48		1595	10.34	335767	26.3	109.0	0.91	113.3	6.36		

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz												
	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2004	14143	15,6	1,60	2562,6	-10,9	1027536	9,9	1027536	9,9	97,5	2,9	93,8	2,5
2005	15482	9,5	1,09	33681	31,4	1179850	14,8	1179850	14,8	107,2	9,9	102,3	9,0
2006	18313	18,3	1,29	4278,7	27,0	1351896	14,6	1351896	14,6	115,7	8,0	111,0	8,5
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	1198313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53
2009/1	4080	-26,87		1442	-16,78	303314	-19,83	303314	-19,83	120,9	-2,32	109,7	-7,30
4	1352	-32,20	-4,05	480	-18,16	96737	-26,02	96737	-26,02	118,5	-4,74	108,8	-7,80
5	1342	-33,12	-4,66	429	-30,08	92411	-27,72	92411	-27,72	116,9	-7,22	109,2	-9,15
6	1376	-29,89	-2,85	417	-37,55	97458	-26,88	97458	-26,88	120,2	-5,95	110,5	-11,53
II	4070	-31,75		1327	-29,00	286605	-26,87	286605	-26,87	118,5	-5,98	109,5	-9,53
7	1425	-30,37	-0,28	434	-36,81	100503	-30,26	100503	-30,26	117,0	-10,21	110,3	-14,16
8	1219	-25,57	1,18	397	-26,80	92101	-27,18	92101	-27,18	115,8	-11,26	108,0	-15,36
9	1505	-27,84	2,18	498	-21,11	104777	-24,21	104777	-24,21	116,5	-11,61	108,4	-14,58
III	4150	-28,09		1329	-28,56	297381	-27,26	297381	-27,26	116,4	-11,03	108,9	-14,70
10	1529	-27,31	2,45	496	-27,54	104291	-23,79	104291	-23,79	115,4	-14,39	105,8	-14,40
11	1543	-10,00	2,88	511	-11,45	104728	-15,66	104728	-15,66	115,7	-13,07	108,2	-10,87
12	1401	-7,65	3,33	423	-18,16	102502	-7,00	102502	-7,00	115,0	-8,73	109,0	-5,38
IV	4473	-16,16		1430	-19,60	311521	-16,09	311521	-16,09	115,4	-12,14	107,7	-10,33
2010/1	1256	0,05	0,93	464,5	2,83	100456	-3,15	100456	-3,15	117,9	-1,59	113,3	4,23
2	1398	4,62	2,25	533,6	13,85	99585	3,11	99585	3,11	120,2	0,67	114,6	3,99
3	1703	14,37	4,10	571,5	9,59	124010	20,39	124010	20,39	121,4	-1,61	116,7	5,97
I	4356	6,77		1570	8,86	324051	6,84	324051	6,84	119,8	-0,85	114,9	4,73
4	1558	15,21	2,37	562,7	17,20	117239	21,19	117239	21,19	127,4	7,49	122,3	12,40
5	1724	28,41	3,23	602,0	40,20	121726	31,72	121726	31,72	127,8	9,32	124,1	13,63
6	1638	19,07	1,66	618,3	48,27	132148	35,60	132148	35,60	131,0	8,96	128,1	15,91
II	4919	20,87		1783	34,41	371114	29,49	371114	29,49	128,7	8,59	124,8	13,99

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Poslovna klima EU13			Naročila, predelovalna dejavnost EU27			Naročila, gradbeništvo EU27			Trgovina na drobno pričakovanja EU27			Poslovni optimizem EU27	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija		
2004	0,25	0,76	-15,48	6,82	-18,85	4,23	5,36	0,96	4	2				
2005	-0,06	-0,31	-18,34	-2,86	-13,7	5,15	2,44	-2,92	-7,2	-1				
2006	1,05	1,11	-2,7	15,64	-6,64	7,06	12,01	9,57	1,6	9,8				
2007	1,29	0,24	2,96	5,66	-8,07	-1,43	14,11	2,1	3,7	11,6				
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-9,17	3,58	-17,69	-10,09	4,28				
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-13,12	9,54	-26,53	-16,44				
2009/1	-2,8	-3,6	-51,5	-48,8	-43,4	-28,7	-30,6	-34,6	-34,8	-36,2				
2	-3,3	-4,0	-58,8	-55,7	-47,6	-30,4	-24,7	-39,0	-35,7	-37,4				
3	-3,4	-4,2	-60,8	-59,7	-45,5	-27,1	-21,4	-33,9	-36,5	-38,7				
I	-3,2	-3,9	-57,0	-54,7	-45,5	-28,7	-25,6	-35,8	-35,7	-37,5				
4	-3,2	-3,6	-57,3	-51,1	-47,3	-28,0	-16,3	-21,9	-32,0	-31,0				
5	-3,1	-3,7	-57,5	-51,8	-48,9	-31,2	-11,6	-19,0	-29,3	-27,2				
6	-2,9	-3,0	-57,2	-50,1	-45,1	-24,3	-13,1	-15,8	-28,2	-23,4				
II	-3,1	-3,4	-57,3	-51,0	-47,1	-27,8	-13,7	-18,9	-29,8	-27,2				
7	-2,7	-2,5	-55,2	-43,8	-41,8	-20,0	-15,2	-6,5	-26,4	-17,5				
8	-2,2	-1,9	-50,4	-36,7	-42,6	-18,3	-9,2	2,3	-20,6	-10,8				
9	-2,1	-1,3	-49,4	-27,8	-42,4	-19,7	-6,2	0,6	-19,0	-6,3				
III	-2,3	-1,9	-51,7	-36,1	-42,3	-19,3	-10,2	-1,2	-22,0	-11,5				
10	-1,6	-0,3	-47,6	-17,7	-46,9	-15,2	-3,9	8,9	-18,3	3,4				
11	-1,3	0,6	-46,5	-9,3	-44,6	-7,7	2,7	22,2	-19,1	10,1				
12	-1,0	1,9	-43,9	2,5	-47,8	-5,1	-7,7	22,4	-18,4	17,8				
IV	-1,3	0,7	-46,0	-8,2	-46,4	-9,3	-3,0	17,8	-18,6	10,4				
2010/1	-0,7	2,1	-42,2	9,3	-46,5	-3,1	-5,8	24,8	-13,5	21,3				
2	-0,6	2,7	-41,1	17,7	-47,6	0,0	-1,0	23,7	-11,4	24,3				
3	-0,2	3,2	-37,0	23,8	-44,2	1,3	4,7	26,1	-8,1	28,4				
I	-0,5	2,7	-40,1	16,9	-46,1	-0,6	-0,7	24,9	-11,0	24,7				
4	0,2	3,4	-30,1	27,2	-42,4	4,9	10,8	27,1	-5,2	26,8				
5	-	-	-23,6	33,9	-	-	-	-	-4,4	24,9				

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU											
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27		
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15
2004	102.67	2.3	102.60	2.5	102.68	0.5	96.98	3.5	91	81	6.3	
2005	103.86	1.2	104.00	1.4	103.04	0.4	100.00	3.1	8.7	7.9	6.5	
2006	108.00	4.0	108.78	4.6	107.28	4.1	104.06	4.1	8.2	7.7	5.9	
2007	111.61	3.3	113.04	3.9	111.27	3.7	107.73	3.5	7.1	7.4	4.9	
2008	109.13	-2.2	108.05	-4.4	103.33	-7.1	111.06	3.1	7.0	7.2	4.4	
2009	91.18	-16.2	91.31	-15.2	93.35	-9.6	107.76	-3.0	8.9	9.0	6.0	
2009/1	90.70	-20.1	89.08	-21.5	87.76	-15.2	99.62	-3.3	8.7	8.8	5.3	
4	88.20	-22.1	88.84	-20.1	96.35	-4.9	106.37	-2.5	8.8	9.0	5.6	
5	89.60	-19.9	90.62	-17.3	96.73	-8.8	106.93	-4.6	8.7	8.9	5.6	
6	93.44	-18.5	94.94	-16.8	99.09	-11.4	106.38	-3.2	8.7	8.9	5.6	
II	100.00	-20.2	91.47	-18.1	97.39	-8.5	106.56	-3.5	8.7	8.9	5.6	
7	90.58	-17.7	91.91	-15.8	95.12	-8.7	109.77	-3.1	8.7	8.9	6.1	
8	77.68	-18.0	77.92	-14.6	82.49	-11.0	105.24	-2.9	8.9	9.1	6.2	
9	96.62	-14.8	99.14	-12.4	99.67	-6.4	105.93	-3.9	9.1	9.2	6.3	
III	88.29	-16.7	89.66	-14.2	92.43	-8.6	106.98	-3.3	8.9	9.1	6.2	
10	98.45	-13.7	99.66	-10.8	100.11	-7.1	111.71	-0.4	9.2	9.3	6.5	
11	98.21	-6.1	98.39	-6.3	96.93	-7.3	109.91	-1.7	9.3	9.3	6.4	
12	89.58	-3.3	86.66	-4.7	90.65	-4.0	136.90	0.3	9.4	9.4	6.4	
IV	95.41	-8.0	94.90	-7.4	95.90	-6.2	119.51	-0.5	9.3	9.3	6.4	
2010/1	90.55	1.8	87.12	1.2	77.69	-8.5	100.33	-0.6	10.0	9.9	7.0	
2	91.55	4.6	89.56	4.1	76.43	-10.8	95.40	0.8	10.2	10.0	7.2	
3	102.78	7.5	102.02	7.3	89.74	-3.2	107.13	3.8	10.0	9.8	7.2	
I	94.96	4.7	92.90	4.3	81.29	-7.4	100.95	1.3	10.1	9.9	7.1	
4	94.98	7.7	95.89	7.9	92.99	-3.5	107.25	0.8	9.7	9.6	7.1	
5	97.50	8.8	98.88	9.1	93.39	-3.5	109.40	2.3	9.5	9.4	6.8	
6	100.74	7.8	103.17	8.7	-	-	109.47	2.9	9.3	9.2	6.6	
II	97.74	8.1	99.31	8.6	-	-	108.71	2.0	9.5	9.4	6.8	

Leto	Industrijska produkcija															
	Skupno				Rudarstvo				Predelovalna industrija				Oskrba (el., plin, voda)			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
2004	112.8	5.5	0.50	97.6	-7	-0.82	111.6	4.7	0.49	132.9	19.4	1.32	132.9	19.4	1.32	
2005	116.5	3.3	0.24	104.2	6.7	0.86	115.6	3.7	0.24	130.9	-1.5	-0.09	130.9	-1.5	-0.09	
2006	123.7	6.1	0.52	115.0	10.5	0.52	123.2	6.5	0.53	129.6	-0.9	0.06	129.6	-0.9	0.06	
2007	131.3	6.2	0.56	119.2	3.6	0.69	132.4	7.5	0.65	115.2	-1.1	-0.96	115.2	-1.1	-0.96	
2008	129.1	-1.7	-0.06	117.3	-1.6	-0.32	130.2	-1.7	-0.03	116.2	0.9	0.00	116.2	0.9	0.00	
2009/I	105.1	-18.8	-	114.8	-8.0	-	103.5	-20.4	-	117.6	-3.7	-	117.6	-3.7	-	
4	99.9	-28.3	-3.37	109.0	-22.1	-1.04	98.8	-29.8	-3.71	102.9	-10.0	-0.66	102.9	-10.0	-0.66	
5	104.8	-21.2	-2.90	109.7	-7.0	-2.26	104.5	-22.7	-3.09	98.8	-5.7	-0.52	98.8	-5.7	-0.52	
6	109.6	-21.0	-1.19	108.2	-4.0	-0.62	110.4	-21.9	-1.25	99.8	-11.8	-0.50	99.8	-11.8	-0.50	
II	104.8	-23.5	-	109.0	-11.8	-	104.6	-24.8	-	100.5	-9.2	-	100.5	-9.2	-	
7	106.0	-20.1	-0.59	106.3	1.2	3.06	106.6	-20.9	-0.31	97.8	-14.1	-2.10	97.8	-14.1	-2.10	
8	90.5	-16.9	-0.01	93.4	13.1	-2.41	89.7	-18.5	0.10	95.6	-8.0	-1.46	95.6	-8.0	-1.46	
9	119.5	-16.1	2.55	115.0	2.7	1.61	121.5	-16.4	3.23	96.3	-12.5	-1.54	96.3	-12.5	-1.54	
III	105.3	-17.7	-	104.9	5.0	-	105.9	-18.6	-	96.6	-11.6	-	96.6	-11.6	-	
10	117.3	-18.4	1.47	122.8	-4.6	-0.25	117.3	-19.5	1.69	109.5	-5.9	-0.32	109.5	-5.9	-0.32	
11	121.9	-0.2	2.86	159.9	32.1	3.89	121.0	-0.7	3.01	115.4	-5.5	0.39	115.4	-5.5	0.39	
12	106.7	6.6	3.85	96.2	-14.7	-0.40	104.7	7.6	4.00	120.6	-6.8	0.23	120.6	-6.8	0.23	
IV	115.3	-5.5	-	126.3	4.5	-	114.3	-6.0	-	115.2	-6.1	-	115.2	-6.1	-	
2010/I	91.7	-7.8	-0.92	96.2	-5.9	-0.88	89.7	-7.5	-1.10	112.6	-9.7	-1.20	112.6	-9.7	-1.20	
2	101.4	-0.8	0.12	97.9	-16.7	-2.74	100.4	0.0	0.06	111.8	-3.2	1.42	111.8	-3.2	1.42	
3	123.9	9.1	2.48	124.9	0.2	-0.97	124.3	10.0	2.58	112.9	0.3	1.73	112.9	0.3	1.73	
I	105.7	0.5	-	106.3	-7.4	-	104.8	1.3	-	112.4	-4.4	-	112.4	-4.4	-	
4	109.7	9.8	0.16	122.1	12.0	-0.80	109.9	11.2	0.14	99.3	-3.5	-0.13	99.3	-3.5	-0.13	
5	119.8	14.3	1.63	132.6	20.9	3.05	120.7	15.5	1.68	97.0	-1.8	0.75	97.0	-1.8	0.75	
6	120.9	10.3	0.79	119.2	10.2	2.16	122.9	11.3	1.03	97.7	-2.1	0.02	97.7	-2.1	0.02	
II	116.8	11.5	-	124.6	14.4	-	117.8	12.7	-	98.0	-2.5	-	98.0	-2.5	-	

Leto	Promet													
	Letalski				Cestni				Pomorski				Luški	
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tisoč T	letni porast
2004	895	7	0.78	9007	27.9	2.13	36934	30.6	2.02	11993	12.8	11993	12.8	1.13
2005	1018	13.8	0.89	11033	22.5	1.98	52514	41.7	3.56	12807	4.7	12807	4.7	0.12
2006	1019	7.8	0.20	12097	9.6	0.60	49155	-6.4	-1.01	15463	22.5	15463	22.5	1.84
2007	1185	13.7	0.88	13734	13.4	0.97	46587	-5.2	-0.31	15846	2.5	15846	2.5	0.20
2008	1349	13.8	1.49	16262	18.4	1.50	54715	17.4	1.32	16554	4.5	16554	4.5	0.45
2009	1193	-11.9	-0.84				51707	-4.8	-0.1	15210	-8.3	15210	-8.3	-1.4
2009/I	194	-14.5	-	3432	-12.7	-	13354	-8.1	-	3801	-10.5	3801	-10.5	-
4	86	-20.4	-1.71	1303	-7.7	-2.86	3386	-24.5	-7.89	1052	-30.2	1052	-30.2	-3.43
5	98	-14.0	0.42	1286	-7.7	-2.06	4970	10.1	2.06	884	-32.4	884	-32.4	-8.65
6	128	-11.1	0.87	1310	-7.7	-1.02	4956	-1.7	-0.20	784	-38.5	784	-38.5	-10.89
II	312	-14.8	-	3899	-7.7	-	13312	-5.2	-	2720	-33.5	2720	-33.5	-
7	164	-8.4	0.55	1214	-12.3	-2.00	4444	-1.0	-2.58	1313	10.7	1313	10.7	4.65
8	166	-5.7	1.73	984	-12.3	-1.30	3840	-11.8	-1.47	812	-44.8	812	-44.8	-2.33
9	123	-13.4	-1.25	1217	-12.3	-0.64	3620	-23.1	-2.67	1089	-15.6	1089	-15.6	2.36
III	453	-8.9	-	3415	-12.3	-	11904	-12.1	-	3214	-18.6	3214	-18.6	-
10	97	-11.5	0.19	1425	-4.7	3.04	3968	-8.9	0.50	1506	-4.0	1506	-4.0	7.87
11	72	-10.1	0.90	1405	-4.7	3.58	4437	23.3	11.5	1390	-5.4	1390	-5.4	6.14
12	66	-4.9	0.67	1186	-4.7	3.88	4732	1.9	2.29	725	-41.2	725	-41.2	-6.70
IV	235	-9.3	-	4016	-4.7	-	13137	4.3	-	3621	-15.2	3621	-15.2	-
2010/1	65	-3.0	0.03	1275	20.2	3.67	4536	-4.6	0.86	1419	2.6	1419	2.6	6.89
2	64	8.5	0.66	1364	20.1	3.28	4367	-1.9	1.52	1165	-1.2	1165	-1.2	0.30
3	72	5.9	0.43	1483	20.1	2.72	4431	6.8	-0.85	967	-22.0	967	-22.0	-3.73
I	201	3.6	-	4122	20.1	-	13334	-0.1	-	3551	-6.6	3551	-6.6	-
4	69	-19.8	-5.04	-	-	-	5022	48.3	1.70	1188	12.9	1188	12.9	2.15
5	103	5.1	1.28	-	-	-	4714	-5.2	0.31	1343	51.9	1343	51.9	5.87
6	125	-2.3	0.10	-	-	-	4740	-4.4	-1.41	1229	56.8	1229	56.8	3.16
II	297	-4.8	-	-	-	-	14476	8.7	-	3760	38.2	3760	38.2	-

Leto	Zaposlenost											
	Zaposlene osebe				Samozaposlene osebe				Iskalci zaposlitve			Skupaj
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast		letni porast
2003	632981	0.3	66164	-0.9	49732	-1.4	97674	-4.8	874921	-1.3		
2004	638715	0.9	65642	-0.8	49589	-0.3	92826	-5	876902	0.2		
2005	666130	4.3	65422	-0.3	50146	1.1	91889	-1	904989	3.2*		
2006	675060	1.3	66527	1.7	51519	2.7	85836	-6.6	910675	0.6		
2007	696116	3.1	69933	5.1	53303	3.5	71336	-16.9	925334	1.6		
2008	717564	3.1	72300	3.4	55442	4.0	63216	-11.4	942473	1.9		
2009	699435	-2.5	67937	-6.0	58507	5.5	86353	37.1	944524	0.2		
2009/1	712610	0.7	70394	0.3	57024	4.9	73911	6.7	946157	1.0		
2	709743	-0.1	69739	-1.5	57032	4.5	77182	15.2	945914	0.8		
3	707280	-0.8	69274	-2.9	57247	4.4	79682	23.9	945701	0.8		
4	704255	-1.6	68999	-3.9	57679	4.9	82832	32.7	946050	0.7		
5	701732	-2.3	68803	-4.8	57969	5.2	84519	38.2	945308	0.5		
6	699820	-2.8	68689	-5.4	58307	5.7	86481	42.4	945582	0.3		
7	696533	-3.1	68010	-6.4	58769	6.4	88457	43.7	944085	0.3		
8	694632	-3.3	67472	-7.2	59040	6.6	88106	45.2	941566	0.1		
9	695236	-3.8	66817	-9.1	59396	6.7	88366	49.0	942131	-0.3		
10	691785	-4.5	66537	-10.0	59760	6.0	94591	51.1	945013	-0.6		
11	691780	-4.4	65896	-10.4	60000	5.8	95446	50.6	945462	-0.5		
12	687825	-4.2	64619	-10.5	59871	5.3	96672	45.9	941327	-0.5		
2010/1	686370	-3.7	63327	-10.0	59825	4.9	99591	34.7	935672	-1.1		
2	686945	-3.2	62830	-9.9	59719	4.7	99784	29.3	935822	-1.1		
3	688295	-2.7	62652	-9.6	59568	4.1	98893	24.1	935795	-1.0		
4	688470	-2.2	62419	-9.5	59256	2.7	99316	19.9	938566	-0.8		
5	688622	-1.9	62201	-9.6	58956	1.7	98401	16.4	937271	-0.9		
6	689149	-1.5	62131	-9.5	58897	1.0	98187	13.5	937520	-0.9		
7	-	-	-	-	-	-	98406	11.2	-	-		

Leto	Cene na drobno																			
	Živiljske potrebščine				Osnovna inflacija				Blago				Storitve				Goriva			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast		
2004	98,85	3,6	0,29	97,59	3,4	0,24	97,97	2,6	96,85	5,8	89,40	7,0	98,85	5,8	89,40	7,0	98,85	5,8	89,40	7,0
2005	100,00	2,5	0,20	100,00	1,3	0,07	100,00	2,1	100,00	3,3	100,00	11,9	100,00	3,3	100,00	11,9	100,00	3,3	100,00	11,9
2006	101,55	2,5	0,21	101,55	1,7	0,17	102,06	2,1	103,52	3,5	108,45	8,5	103,52	3,5	108,45	8,5	103,52	3,5	108,45	8,5
2007	106,39	3,6	0,43	105,07	3,5	0,37	105,29	3,2	108,45	4,8	112,10	3,4	108,45	4,8	112,10	3,4	108,45	4,8	112,10	3,4
2008	112,33	5,7	0,28	110,19	5,1	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	122,64	9,5	114,26	5,3	122,64	9,5	114,26	5,3	122,64	9,5
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,13	-4,02	117,96	3,24	117,13	-4,02	117,96	3,24	117,13	-4,02
2009/4	112,99	1,0	0,02	112,46	2,2	0,02	111,09	-0,1	116,82	3,4	113,42	-6,5	116,82	3,4	113,42	-6,5	116,82	3,4	113,42	-6,5
5	113,72	0,5	0,09	113,02	2,3	0,16	111,92	-1,0	117,33	3,5	114,79	-9,4	117,33	3,5	114,79	-9,4	117,33	3,5	114,79	-9,4
6	114,30	0,1	0,05	113,46	2,4	0,09	112,19	-1,7	118,56	3,8	118,74	-11,2	118,56	3,8	118,74	-11,2	118,56	3,8	118,74	-11,2
II	113,67	0,6	-	112,98	2,3	-	111,73	-0,9	117,57	3,5	115,65	-9,0	117,57	3,5	115,65	-9,0	117,57	3,5	115,65	-9,0
7	113,22	-0,8	-0,05	112,31	1,8	0,02	110,07	-2,7	119,97	3,3	119,65	-11,9	119,97	3,3	119,65	-11,9	119,97	3,3	119,65	-11,9
8	113,27	-0,1	0,05	112,45	1,7	-0,12	109,91	-1,5	120,46	3,0	120,36	-7,3	120,46	3,0	120,36	-7,3	120,46	3,0	120,36	-7,3
9	113,07	-0,2	0,05	112,26	1,1	-0,06	110,70	-1,3	118,60	2,6	120,86	-4,9	118,60	2,6	120,86	-4,9	118,60	2,6	120,86	-4,9
III	113,19	-0,4	-	112,34	1,5	-	110,23	-1,8	119,68	3,0	120,29	-8,0	119,68	3,0	120,29	-8,0	119,68	3,0	120,29	-8,0
10	113,21	-0,1	0,13	112,68	1,0	0,06	111,19	-1,1	118,09	2,6	119,30	-3,2	118,09	2,6	119,30	-3,2	118,09	2,6	119,30	-3,2
11	114,19	1,5	0,30	113,03	1,0	-0,02	112,54	1,5	117,98	2,4	123,45	9,3	117,98	2,4	123,45	9,3	117,98	2,4	123,45	9,3
12	113,67	1,6	0,21	112,51	0,4	0,07	111,76	2,1	118,05	2,1	123,19	16,5	118,05	2,1	123,19	16,5	118,05	2,1	123,19	16,5
IV	113,69	1,0	-	112,74	0,8	-	111,83	0,8	118,04	2,4	121,98	7,5	118,04	2,4	121,98	7,5	118,04	2,4	121,98	7,5
2010/1	112,81	1,5	0,17	111,14	0,1	-0,14	110,58	1,7	118,52	2,1	126,26	17,0	118,52	2,1	126,26	17,0	118,52	2,1	126,26	17,0
2	113,27	1,3	0,18	111,23	0,0	-0,08	111,00	1,4	118,81	1,9	127,44	13,8	118,81	1,9	127,44	13,8	118,81	1,9	127,44	13,8
3	114,46	1,4	0,21	112,34	0,0	-0,02	112,64	1,8	118,98	1,7	129,35	15,6	118,98	1,7	129,35	15,6	118,98	1,7	129,35	15,6
I	113,51	1,4	-	111,57	0,0	-	111,41	1,6	118,77	1,9	127,68	15,5	118,77	1,9	127,68	15,5	118,77	1,9	127,68	15,5
4	115,63	2,3	0,44	113,28	0,7	0,08	114,38	3,0	119,29	2,1	132,39	16,7	119,29	2,1	132,39	16,7	119,29	2,1	132,39	16,7
5	116,06	2,1	0,28	113,39	0,3	0,13	114,84	2,6	119,77	2,1	134,30	17,0	119,77	2,1	134,30	17,0	119,77	2,1	134,30	17,0
6	116,43	1,9	0,13	113,70	0,2	0,23	114,87	2,4	120,46	1,6	134,34	13,1	120,46	1,6	134,34	13,1	120,46	1,6	134,34	13,1
II	116,04	2,1	-	113,46	0,4	-	114,70	2,7	119,84	1,9	133,68	15,6	119,84	1,9	133,68	15,6	119,84	1,9	133,68	15,6

Leto	Hamonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)														
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energijska		
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	
2003	94.16	5.69		95.51	4.99		91.50	7.14		95.58	6.03		83.56	3.39	
2004	97.60	3.65		97.97	2.58		96.85	5.85		98.86	3.43		89.40	7.00	
2005	100.00	2.47		100.00	2.07		100.00	3.26		100.00	1.16		100.00	11.85	
2006	102.54	2.54		102.06	2.06		103.52	3.52		101.55	1.55		108.45	8.45	
2007	106.39	3.76		105.31	3.19		108.56	4.87		105.07	3.47		112.10	3.36	
2008	112.28	5.53		111.28	5.66		114.26	5.25		110.32	4.99		122.64	9.40	
2009	113.25	0.86		110.85	-0.40		117.96	3.23		112.40	1.88		117.13	-4.38	
2008/10	113.33	4.77		112.47	4.65		115.05	4.98		111.56	4.06		123.25	9.77	
11	112.33	2.90		110.86	1.91		115.24	4.81		111.90	3.97		112.93	-3.50	
12	111.51	1.76		109.43	0.41		115.58	4.31		112.02	3.71		105.73	-9.56	
2009/1	111.19	1.37		108.69	-0.06		116.11	4.09		110.99	3.21		107.93	-9.77	
2	111.87	2.11		109.46	1.03		116.59	4.14		111.27	2.74		111.98	-3.06	
3	112.77	1.59		110.65	0.35		116.94	3.96		112.39	2.83		111.93	-6.92	
4	113.02	1.07		111.09	-0.13		116.82	3.37		112.46	2.22		113.42	-6.45	
5	113.74	0.55		111.92	-0.97		117.33	3.49		113.02	2.32		114.79	-9.39	
6	114.34	0.17		112.19	-1.69		118.56	3.77		113.46	2.44		118.74	-11.18	
7	113.42	-0.62		110.07	-2.70		119.97	3.31		112.31	1.79		119.65	-11.90	
8	113.48	0.12		109.91	-1.45		120.46	3.04		112.45	1.67		120.36	-7.27	
9	113.37	0.03		110.70	-1.35		118.60	2.61		112.26	1.14		120.86	-4.94	
10	113.51	0.16		111.19	-1.14		118.09	2.64		112.68	1.00		119.30	-3.20	
11	114.37	1.82		112.54	1.52		117.98	2.38		113.03	1.01		123.45	9.32	
12	113.88	2.13		111.76	2.13		118.05	2.14		112.51	0.44		123.19	16.51	
2010/1	113.24	1.84		110.58	1.74		118.52	2.08		111.14	0.14		126.26	16.98	
2	113.61	1.56		111.00	1.41		118.81	1.90		111.23	-0.04		127.44	13.81	
3	114.78	1.78		112.64	1.79		118.98	1.74		112.34	-0.01		129.35	15.56	
4	116.05	2.68		114.38	2.96		119.29	2.11		113.28	0.73		132.39	16.73	
5	116.52	3.35		114.84	2.60		119.77	2.08		113.39	0.32		134.30	16.99	
6	116.76	2.12		114.87	2.38		120.46	1.60		113.70	0.21		134.34	13.13	
7	116.08	2.35		113.36	2.99		121.49	1.26		112.47	0.14		136.11	13.76	

Industrijske cene

Leto	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2004	97,32	4,4	0,44	96,53	2,3	0,34	96,56	5,9	0,63	98,14	2,9	0,27
2005	100,00	2,8	0,10	100,00	3,6	0,11	100,00	3,6	0,13	100,00	1,9	0,14
2006	102,42	2,4	0,26	100,17	0,2	0,09	103,65	3,6	0,44	101,57	1,6	0,08
2007	108,00	5,5	0,53	101,09	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2009/4	114,02	0,2	-0,35	102,84	-1,0	-0,74	117,57	-0,3	-0,35	110,16	-0,2	-0,42
5	113,20	-0,7	-0,38	102,71	-0,9	-0,65	115,85	-2,0	-0,49	110,29	-0,3	-0,30
6	113,49	-0,7	-0,33	102,71	-2,2	-0,61	115,99	-2,0	-0,37	111,06	0,4	0,03
II	113,57	-0,4	-	102,75	-1,4	-	116,47	-1,4	-	110,50	0,0	-
7	113,28	-1,3	-0,25	102,63	-3,2	-0,46	116,19	-2,5	-0,28	110,16	-0,5	0,04
8	113,14	-1,7	-0,02	102,65	-3,4	-0,32	116,32	-2,6	-0,08	109,70	-1,0	0,17
9	113,44	-1,6	-0,02	102,34	-4,5	-0,46	116,78	-2,4	0,12	110,03	-0,9	0,16
III	113,29	-1,5	-	102,54	-3,7	-	116,43	-2,5	-	109,96	-0,8	-
10	113,61	-1,4	0,20	102,13	-4,4	0,43	117,01	-1,8	0,22	110,32	-1,2	0,04
11	113,47	-1,1	0,15	101,90	-4,4	0,24	116,55	-1,2	0,39	110,20	-1,3	-0,10
12	113,47	-0,7	0,19	101,83	-3,4	-0,28	116,42	-0,7	0,26	110,48	-1,1	-0,09
IV	113,52	-1,1	-	101,95	-4,0	-	116,66	-1,2	-	110,33	-1,2	-
2010/1	113,72	-0,1	0,38	101,71	-3,1	-0,37	116,78	-0,2	0,37	110,75	0,4	0,17
2	114,08	0,1	0,05	102,18	-2,2	-0,59	117,26	-0,1	0,04	110,76	0,6	0,13
3	114,58	0,5	0,26	102,10	-2,2	-0,62	118,17	0,9	0,23	110,81	0,5	0,12
I	114,13	0,2	-	102,00	-2,5	-	117,40	0,2	-	110,77	0,5	-
4	114,78	0,7	0,21	101,83	-1,0	0,09	118,60	0,9	0,27	110,71	0,5	0,17
5	116,19	2,6	0,45	103,54	0,8	0,54	120,66	4,2	0,72	110,85	0,5	0,11
6	116,50	2,7	0,61	103,48	0,7	0,24	120,77	4,1	0,75	111,58	0,5	0,30
II	115,82	2,0	-	102,95	0,2	-	120,01	3,1	-	111,05	0,5	-

Leto	Cene v evro območju											
	Skupni indeks		Blago		Storitve		Osnovna inflacija		Energijska			
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast		
2003	95.8	2.1	96.2	1.6	95.3	2.0	96.6	1.5	86.9	3.0		
2004	97.9	2.1	97.9	1.8	97.8	2.6	98.5	2.0	90.8	4.5		
2005	100.0	2.2	100.0	2.1	100.0	2.3	100.0	1.5	100.0	10.1		
2006	102.2	2.2	102.3	2.3	102.0	2.0	101.6	1.5	107.8	7.8		
2007	104.4	2.1	104.2	1.9	104.5	2.5	103.6	2.0	110.5	2.6		
2008	107.8	3.4	108.2	4.0	107.2	2.5	106.1	2.5	122.9	11.6		
2009	108.12		107.25		109.35		107.62		112.19			
2009/1	107.02	1.12	106.21	0.24	108.16	2.40	106.34	1.83	111.11	-5.16		
2	107.45	1.18	106.58	0.33	108.69	2.40	106.77	1.78	111.70	-4.78		
3	107.86	0.58	107.30	-0.36	108.63	1.94	107.39	1.52	110.38	-8.01		
4	108.25	0.62	107.68	-0.65	109.03	2.46	107.81	1.71	110.66	-8.69		
5	108.30	0.05	107.74	-1.36	109.09	2.12	107.83	1.49	111.09	-11.46		
6	108.52	-0.14	108.00	-1.56	109.24	1.96	107.82	1.35	113.87	-11.56		
7	107.80	-0.65	106.17	-2.39	110.12	1.88	107.33	1.23	111.86	-14.25		
8	108.17	-0.17	106.63	-1.54	110.36	1.82	107.65	1.18	113.88	-10.03		
9	108.19	-0.33	107.21	-1.76	109.58	1.76	107.82	1.08	112.46	-10.85		
10	108.44	-0.13	107.59	-1.42	109.65	1.76	108.11	0.99	112.27	-8.40		
11	108.57	0.47	108.00	-0.30	109.38	1.61	108.06	0.91	113.81	-2.36		
12	108.91	0.92	107.94	0.45	110.29	1.59	108.51	0.98	113.19	1.84		
2010/1	108.05	0.99	106.90	0.68	109.69	1.43	107.17	0.79	115.41	4.00		
2	108.39	0.91	107.18	0.50	110.12	1.32	107.57	0.69	115.26	3.15		
3	109.37	1.43	108.70	1.32	110.33	1.59	108.30	0.85	118.21	7.21		
4	109.87	1.47	109.59	1.77	110.29	1.16	108.57	0.70	120.55	8.93		
5	110.01	1.57	109.74	1.85	110.43	1.22	108.70	0.80	121.23	9.12		
6	110.02	1.42	109.61	1.50	110.64	1.28	108.76	0.87	120.77	6.05		
7	109.65	1.74	108.30	2.03	111.59	1.33	108.35	0.95	120.63	8.01		

Leto	Povprečne plače															
	Skupaj bruto				Skupaj neto				Število plačanih ur				BITO plača za plačano uro			
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	št. ur	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast		
2003	1044.11	7.5	0.51	655.38	7.5	0.51	172	-0.6	0.02	6.06	6.06	7.9	0.52			
2004	1103.33	5.7	0.48	692.98	5.7	0.51	172	0	-0.03	6.41	6.41	5.7	0.5			
2005	1156.88	4.9	0.38	735.63	6.2	0.44	170	-1.2	-0.12	6.82	6.82	6.4	0.51			
2006	1212.41	4.8	0.38	773.19	5.1	0.44	170	0	-0.05	7.14	7.14	3.2	-0.16			
2007	1284.20	5.9	0.53	834.17	7.9	0.64	170	0	-0.02	7.55	7.55	5.7	0.54			
2008	1391.14	8.3	0.67	899.65	7.8	0.63	170	0.0	0.0	8.19	8.19	8.5	0.56			
2009	1439.26	3.5	0.11	930.16	3.4	0.12	168	-1.23		8.58	8.58	4.9	0.59			
2009/I	1407.77	5.5	-	912.53	5.0	-	165	-2.3	-	8.52	8.52	8.1	-			
4	1423.19	5.1	0.4	920.67	4.7	0.39	169	-1.2	-	8.43	8.43	6.3	0.04			
5	1415.38	4.1	-0.04	917.56	3.9	0.23	164	-4.1	-	8.65	8.65	9.1	2.73			
6	1429.12	4.7	0.33	924.64	4.6	0.33	169	1.8	-	8.45	8.45	3.0	-1.27			
II	1422.56	4.6	-	920.96	4.4	-	167	-1.2	-	8.51	8.51	6.1	-			
7	1424.23	3.8	0.3	922.14	3.6	0.27	175	-1.1	-	8.16	8.16	5.0	-0.06			
8	1415.08	0.7	-0.16	918.28	1.0	-0.1	164	-1.2	-	8.62	8.62	1.7	2.65			
9	1433.93	2.4	0.44	929.36	2.7	0.45	169	-1.2	-	8.46	8.46	3.2	-1.27			
III	1424.41	2.3	-	923.26	2.4	-	169	-1.2	-	8.41	8.41	3.3	-			
10	1448.13	1.7	0.2	935.11	1.9	0.2	170	-3.4	-	8.54	8.54	5.7	2.78			
11	1570.53	1.3	-0.66	999.49	1.8	-0.53	164	3.1	-	9.60	9.60	-1.3	0.67			
12	1488.19	2.1	0.29	957.14	2.0	0.07	175	-0.6	-	8.51	8.51	2.7	0.4			
IV	1502.28	1.7	-	963.91	1.9	-	170	-0.3	-	8.88	8.88	2.3	-			
1	1448.12	2.2	0.23	936.77	2.1	0.00	164	-3.0	-	8.83	8.83	5.6	-0.42			
2	1431.45	3.6	0.36	930.01	3.5	0.19	158	0.0	-	9.06	9.06	3.4	1.06			
3	1499.23	5.2	0.92	967.32	5.0	0.70	175	3.6	-	8.56	8.56	1.4	-0.16			
I	1459.60	3.7	-	944.70	3.5	-	166	0.2	-	8.82	8.82	3.5	-			
4	1483.44	4.2	0.88	960.02	4.3	0.75	170	0.6	-	8.74	8.74	3.7	0.96			
5	1475.04	4.2	0.60	956.55	4.2	1.38	165	0.6	-	8.96	8.96	3.6	0.66			

Leto	Prihodki javnega sektorja													
	Skupaj				Neposredni davki in ostali prihodki				DDV in trošarine				Cnine	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2004	10780,90	6,8	0,55	7347,22	8,4	0,74	3365,61	6,3	0,53	80,70	-44,2	80,70	-44,2	-20,57
2005	11498,58	6,7	0,62	7767,63	5,7	0,43	3691,28	9,7	1,08	39,67	-50,9	39,67	-50,9	10,55
2006	12395,09	7,8	0,48	8461,10	8,9	0,45	3882,81	5,2	0,60	51,06	28,7	51,06	28,7	2,80
2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	4312,16	11,1	1,09	116,89	128,9	116,89	128,9	7,95
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	120,09	2,77	-0,91
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	90,50	-24,0	-4,44
2009/4	1137,47	-20,2	-4,33	724,35	-29,9	-7,95	400,74	5,1	5,55	12,37	0,7	12,37	0,7	1,47
5	1067,77	-14,5	-3,26	755,95	-12,0	-3,43	303,63	-20,0	-3,35	8,19	-22,1	8,19	-22,1	-7,57
6	1148,75	-5,6	1,98	732,72	-11,9	-0,24	407,42	8,8	6,29	8,60	-21,1	8,60	-21,1	-2,88
II	3353,99	-13,5	-	2213,03	-17,9	-	1111,79	-2,0	-	291,7	-14,2	291,7	-14,2	-
7	1268,80	-3,0	1,94	825,47	-2,4	3,09	435,90	-3,5	-0,21	7,43	-23,8	7,43	-23,8	-6,85
8	1157,21	3,4	0,63	765,29	-2,9	0,81	386,83	21,2	0,13	5,09	-55,7	5,09	-55,7	-7,40
9	1062,32	-12,5	1,77	730,67	-8,8	0,95	326,99	-18,9	3,79	4,66	-51,9	4,66	-51,9	-10,12
III	3488,32	-4,0	-	2321,42	-4,73	-	1149,71	-0,41	-	17,19	-43,83	17,19	-43,83	-
10	1223,45	-5,9	0,61	763,77	-6,2	1,40	452,27	-5,0	-1,01	7,42	-27,5	7,42	-27,5	0,55
11	1186,12	-0,7	-0,09	775,26	-7,1	0,46	402,74	15,0	-1,47	8,12	-16,2	8,12	-16,2	3,31
12	1227,92	-8,9	-0,85	859,73	-8,4	-0,78	362,07	-9,4	-1,17	6,13	-38,3	6,13	-38,3	-4,10
IV	3637,49	-5,2	-	2398,75	-7,2	-	1217,08	0,2	-	21,67	-27,3	21,67	-27,3	-
2010/1	1075,91	-6,4	-0,89	735,58	-4,3	1,02	334,65	-10,8	-4,78	5,69	-10,1	5,69	-10,1	7,83
2	1108,55	8,0	2,11	723,13	-3,4	0,82	378,56	40,2	4,98	6,86	-15,4	6,86	-15,4	6,14
3	1000,28	-7,2	-1,04	723,92	-2,8	-0,07	270,25	-16,8	-3,49	6,12	-24,3	6,12	-24,3	-2,80
I	3184,74	-1,9	-	2182,62	-3,5	-	993,45	4,2	-	18,66	-16,6	18,66	-16,6	-
4	1064,75	-6,4	-4,30	641,44	-11,4	-7,81	415,03	3,6	3,80	8,29	-33,0	8,29	-33,0	1,59
5	1138,51	6,6	-0,85	764,22	1,1	-1,75	365,93	20,5	0,87	8,37	2,2	8,37	2,2	1,57
6	1181,32	2,8	1,87	819,45	11,8	2,15	353,79	-13,2	1,27	8,08	-6,2	8,08	-6,2	1,73
II	3384,58	1,0	-	2225,10	0,5	-	1134,75	3,6	-	24,73	-12,3	24,73	-12,3	-
7	1113,13	-12,3	-1,35	659,42	-20,1	-2,31	445,29	2,2	-0,10	8,42	13,3	8,42	13,3	2,88

Prispevki za socialno varnost

	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2004	4076,46	7,1	0,63	1620,14	7,1	0,61	2436,45	7,1	0,64	19,87	7,1	0,73
2005	4350,95	6,7	0,47	1743,20	7,6	0,42	2586,66	6,2	0,50	2'110	6,2	0,42
2006	4588,9	5,5	0,5	1822,72	4,6	0,56	2743,76	6,1	0,47	22,43	6,3	0,28
2007	4972,19	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	9,0	0,95
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,9	1,18
2009	5597,7	2,01	-0,26	2221,8	2,58	-0,24	3347,6	1,58	-0,27	28300,0	4,78	1,42
2009/4	469,73	4,2	-0,15	186,54	5,3	-0,10	280,92	3,3	-0,27	2,28	20,6	5,24
5	460,91	2,9	-0,35	183,02	3,6	-0,39	275,59	2,4	-0,34	2,30	1,9	-1,18
6	459,53	1,7	-0,58	182,41	2,6	-0,59	274,79	0,4	-0,65	2,33	5,7	-1,06
II	1390,18	2,9	-	551,97	3,9	-	831,30	2,1	-	6,91	9,4	-
7	461,19	0,9	-0,36	182,96	2,2	-0,25	275,94	0,1	-0,42	2,29	2,2	-1,03
8	454,31	1,5	-0,27	181,11	2,6	-0,17	270,96	0,8	-0,35	2,23	0,9	-0,98
9	455,29	-2,0	-0,42	180,97	-0,7	-0,27	271,81	-3,0	-0,41	2,51	9,1	9,16
III	1370,78	0,2	-	545,04	1,4	-	818,71	-0,7	-	703	4,1	-
10	464,70	-0,5	0,23	184,96	0,9	0,29	277,01	-1,6	0,11	2,73	13,0	8,53
11	464,23	-3,4	-0,28	185,34	-5,7	-0,56	276,64	-1,8	-0,11	2,25	-4,4	-1,28
12	515,59	-2,4	-0,79	202,21	-1,6	-0,67	310,84	-2,9	-0,90	2,54	-1,1	5,12
IV	1444,53	-2,1	-	572,52	-2,2	-	864,49	-2,1	-	752	2,5	-
2010/1	462,35	-1,2	0,36	185,06	0,0	0,38	275,03	-2,0	0,39	2,26	-4,1	-2,75
2	452,93	-1,6	-0,02	181,67	-0,8	0,07	269,07	-2,1	0,00	2,19	-1,5	-6,05
3	472,18	1,7	0,75	187,25	1,8	0,65	282,13	1,5	0,76	2,80	22,0	4,91
I	1387,46	-0,3	-	553,99	0,3	-	826,23	-0,8	-	725	5,5	-
4	476,04	1,3	0,73	189,07	1,4	0,69	285,20	1,5	0,72	1,77	-22,2	-0,24
5	469,64	1,9	0,72	186,23	1,8	0,55	281,17	2,0	0,77	2,25	-2,2	-3,60
6	471,45	2,6	0,57	188,09	3,1	0,66	281,05	2,3	0,45	2,31	-0,6	-3,66
II	1417,13	1,9	-	563,39	2,1	-	847,41	1,9	-	6,34	-8,3	-
7	470,87	2,1	0,47	186,86	2,1	0,54	281,69	2,1	0,45	2,32	1,3	-3,42

Leto	Kreditni podjetjem		Kreditni prebivalstvu		Kreditni in depoziti		Depoziti podjetij		Depoziti prebivalstva	
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
2001	4497	16,6	2059	3,2	2308	8,3	7055	18,9		
2002	5412	11,0	2317	3,7	2605	12,9	8528	20,9		
2003	6371	10,3	2602	5,2	2707	3,9	9184	7,7		
2004	7788	17,1	3111	14,5	2816	4,0	9605	4,6		
2005	9599	22,5	3873	23,7	3085	9,6	10316	7,4		
2006	11784	22,8	4871	25,8	3299	6,9	10940	6,0		
2007	15292	29,8	6117	25,6	3647	10,5	12003	9,7		
2008	19438	28,0	7443	22,4	3735	2,4	13237	10,3		
2009	20790	0,93	8413	7,49	3868	1,79	14362	4,55		
2008/9	20296	24,55	7705	19,12	3898	3,5	13541	10,13		
10	20577	23,86	7857	18,94	3753	-2,2	13399	9,09		
11	20541	20,14	7785	13,98	3658	-1,4	13556	13,05		
12	20599	18,30	7827	14,80	3800	0,7	13737	9,18		
2009/1	20801	16,23	7831	13,20	3687	-4,2	13867	9,46		
2	20885	15,39	7852	12,03	3695	0,5	14044	9,99		
3	20863	13,91	7868	10,30	3732	1,7	14046	8,64		
4	20907	11,69	7910	9,33	3757	2,5	14016	7,58		
5	20874	9,92	7946	8,58	3747	31	14178	7,29		
6	20832	7,14	7951	7,32	3780	0,9	14256	6,99		
7	20877	5,54	8055	7,10	3710	-2,62	14149	6,52		
8	20893	4,43	8135	7,00	3723	1,50	14177	5,85		
9	20856	2,76	8231	6,83	3770	-3,28	14172	4,66		
10	20786	1,02	8295	5,57	3758	0,13	14155	5,64		
11	20764	1,09	8345	7,19	3784	3,44	14204	4,78		
12	20812	1,03	8413	7,49	3868	1,79	14362	4,55		
2010/1	20875	0,36	8452	7,93	3782	2,58	14519	4,70		
2	20997	0,54	8480	8,00	3702	0,19	14591	3,89		
3	21055	0,92	8601	9,32	3891	4,26	14542	3,53		
4	21155	1,19	8648	9,33	3936	4,76	14538	3,72		
5	21222	1,67	8701	9,50	3941	5,18	14721	3,83		

